

XXVI. ÉVFOLYAM 8. SZÁM 2016.

Zeneszó

A MAGYAR KÓRUSOK ÉS ZENEKAROK SZÖVETSÉGE - KÓTA LAPJA

**„BÁRDOS LAJOS: BARTÓK EMLÉKÉRE”
2016. NOVEMBER 13.**

FIATAL KARVEZETŐK VERSENYE EGYETEMI ÉS FŐISKOLAI HALLGATÓK RÉSZÉRE

LANTOS REZSŐ EMLÉKÉRE

2017. március 26.

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Karmester és Karvezető Tanszéke, és a Lantos Rezső Alapítvány meghirdeti a Lantos Rezső Karvezető versenyt. A verseny célja, hogy fórumot teremtsen a fiatal, egyetemi és főiskolai hallgatók részére ahhoz, hogy megmutathassák tudásukat, pártatlan szakértői bizottság előtt bizonyíthassák művészi, pedagógiai rátermettségüket. A versenyen részt vehetnek a magyarországi és határon túli, hallgatói jogviszonyban lévő, illetve 2015-ben vagy 2016-ban végzett fiatalok.

A verseny helyszíne a Zeneakadémia Kupolaterme (Budapest, Liszt Ferenc tér 8.), a verseny nyelve magyar.

ELŐDÖNTŐ:

- Időpont: 2017. március 26. vasárnap, 9.00-13.30-ig.
- Létszám: legfeljebb 12 fő, az elődöntőből 6 fő juthat tovább a döntőbe.
- Bemutató kórus: a Vörösmarty Leánykar (karigazgató: Gyombolai Bálint)
- A versenyzők összesen 12 percet próbálhatnak.
- Első feladat: a versenyzők egy művet lapról vezényelnek – ennek a kottáját a helyszínen, 1 órával a verseny előtt kapják meg.
- Második feladat: a 3 kötelező műből mindenki 1 darabot vezényel, a helyszínen sorshúzás dönti el, hogy a versenyző a megadott művek közül melyikkel foglalkozik. A sorsolt műnek egyszer egészében is kell hangzania.

VERSENYDARABOK:

I. Lapról vezénylés – XX. századi vagy kortárs szerző nőikari műve

II. Kötelező művek:

- Ligeti György: Idegen földön (I, II. és IV. tétel)
- Tóth Péter: Átok dal
- Kodály Zoltán: Lengyel László

DÖNTŐ:

- Időpont: 2017. március 26. vasárnap 15.00-18.00 óráig
- Létszám: 6 fő
- Bemutató kórus: az Új Liszt Ferenc Kamarakórus (karigazgató: Nemes László Norbert).
- A versenyzőknek 20 perc áll rendelkezésükre a következő három feladathoz:
 - Minden versenyző elejétől végig vezényli a megadott reneszánsz darabot.
 - Lapról vezénylés: a verseny előtt egy órával kézhez kapott romantikus mű próbája.
 - A három kötelező kórusmű közül mindenki egy művet vezényel, sorshúzás dönti el, hogy a versenyző a megadott művek közül melyikkel foglalkozik.

VERSENYDARABOK:

I. Régizenei mű: William Byrd: Haec dies (á 6)

II. Lapról vezénylés – romantikus kórusmű vegyes karra

III. Kötelező művek:

- Kodály Zoltán: Székely keserves
- Kodály Zoltán-Virág Benedek: Békesség-óhajtás – 1801. esztendő
- Kodály Zoltán-Weöres Sándor: Norvég leányok

Tehát minden versenyző előre megadott 7 művel készül föl, és kategóriánként 1-1 művet a helyszínen kap

EREDMÉNYHIRDETÉS ÉS DÍJKIOSZTÁS:

2017. március 26. vasárnap este, várhatóan 18.30 órakor, a Zeneakadémia Kupolatermében.

DÍJAK I. hely (a Lantos Rezső Alapítvány ösztöndíja)

II. hely (a Zeneakadémia Alapítvány ösztöndíja)

III. hely (a Kecskeméti Kodály Intézetért Alapítvány díja)

KÖZÖNSÉGDÍJ, KÜLÖNDÍJAK:

(Tájékoztatjuk, hogy amennyiben nem ösztöndíjszerű jövedelemmel is rendelkezik, úgy sikeres szereplése esetén a jövedelem mértékének függvényében a kifizetendő pénzdíjból a járulékok levonásra kerülnek.)

A RÉSZVÉTEL FELTÉTELEI:

A versenyző postai úton elküldi a kitöltött jelentkezési lapot, az életrajzát és a tanszéki ajánlást.

A versenyzők az útiköltséget maguk fedezik. Jelentkezési díj nincs.

A kottákat kérésre a rendezők (a jelentkezés elfogadása után) postán küldik el a versenyzőknek.

JELENTKEZÉSI HATÁRIDŐ: 2017. február 6. (postai bélyegző)

Részletes felvilágosítás az LFZE Karmester és Karvezető Tanszékén kérhető: E-mail: kutnyanszky.csaba@lisztakademia.hu

Postacím: 1061 Budapest, Liszt Ferenc tér 8. (Dr. Kutnyánszky Csaba) Telefon: (+3630) 602-0841

Egyes példányok (ára: 300,-Ft) beszerezhetők:

Nagykanizsán: Katona Noémi előadónál a Hevesi Művelődési Központban (Széchenyi tér 5-9.)

Pécsett - Pécsi Nevelők Háza Egyesület székházában (Pécs, Szent István tér 17.)

Tatabányán az Saltzer Géza karnagnál és a Szerkesztőségben

Láncszemek a közös láncban (Kocsis Klára)	3-5. oldal
A Kardos Pál Alapítvány kitüntetettje Ittész Mihály (szerk.)	5-6. oldal
Szónyi Erzsébet szerzői estje az Óbudai Társaskörben 2016. november 19. (Márkusné Natter-Nád Klára)	6-8. oldal
A nemesebb zene komáromi művelői ismét öregbítették Komárom hírnevét (Stirber Lajos)	8-9. oldal
Polgári dalos mozgalom Magyarországon a 19. században – 5. rész (Dr. Fazekas Ágnes)	10-11. oldal
A nemzet dalnokai – 100 éve született Simándy József (Ungár István)	12-13. oldal
Művészek és tanárok – Beérett a pécsi vetés (Kocsis Klára)	14-15. oldal
A lélek Béres-cseppjei – Könyvismertető -(Gerenday Ágnes)	15-16. oldal
Élete a muzsika volt – Búcsú Bedőné Bakki Katalintól (Kiss Erika)	16. oldal
Magyar Karácsony (Márkusné Natter-Nád Klára)	17. oldal
Kodály Zoltánra emlékeztek Szekszárdon (Lemle Zoltán)	17-18. oldal
XXI. Kodály Zoltán Nemzetközi Gyermekkórus Fesztivál – Felhívás	18-19. oldal

Hátlap: FIATAL KARVEZETŐK VERSENYE EGYETEMI ÉS FŐISKOLAI HALLGATÓK RÉSZÉRE – LANTOS REZSŐ EMLÉKÉRE

*Minden Kedves Olvasónknak, áldott
Karácsonyt és eredményes, boldog Újévetendőt
kíván szeretettel 2016 Karácsonyán
a KÓTA vezetősége és a ZeneSzó szerkesztője*

**TISZTELT OLVASÓNK!
KEDVES BARÁTAINK!**

Tisztelettel kérjük minden a kórus-
muzsikát és népzene szerető
Barátunkat
– akik ismerik és becsülik
a KÓTA munkáját –
támogassák kulturális tevékenységünket
személyi jövedelemadójuk
1%-ával! Köszönjük!

**Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége
- KÓTA
Adószám: 19660372-1-41**

ZeneSzó

A Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége - KÓTA - lapja XXVI. évfolyam. A szerkesztőbizottság elnöke: Márkusné Natter-Nád Klára
Tagjai: Kéry Mihály, Nógrády László, Ruthner Judith, Vajna Katalin, Vass M. Katalin Főszerkesztő: Vadász Ágnes
A szerkesztőség címe: 1011. Budapest, Szilágyi Dezső tér 6. I. em. 4. Tel.: 225 3713, E-mail: kota@kota.hu Postacím: 1537 Budapest, Pf. 406
Kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. A szerkesztőség fenntartja az írások szellemét és tartalmát nem érintő rövidítések jogát.
A szerkesztőség írásbeli engedélye nélkül a lapban közölték nem használhatók fel.
Kiadja: A Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége - KÓTA. Felelős kiadó: Vadász Ágnes főtítkárné
A lap a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jelenik meg.
Előállítja: Gál Béla 2112 Veresegyház, Fő út 84. E-mail: aslreklam@gmail.com Tel.: (+36-30) 250-2416
HU ISSN 1215-0436
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága 1008. Budapest, Orczy tér 1. Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél.
E-mail: hirlapelofizetes@posta.hu Faxon: (06-1) 303-3440 További információ: (06-80) 444-444
Egy példány ára 300,- Ft Előfizetési díj egy évre 3000,- Ft (10 szám)

nka
Nemzeti Kulturális Alap

LÁNCZEMEK A KÖZÖS LÁNCSBAN

Bárdos Lajos: Bartók emlékére

Bartók Béla születésének 135. és Bárdos Lajos halálának 30. évfordulója tiszteletére november 13-án a Zeneakadémia Solti Termében emlékhangversenyt tartottak.

A „Bárdos Lajos: Bartók emlékére” címet viselő eseményt a Bárdos Társaság és a KÖTA közösen rendezte.

A hangverseny különlegességét az adta, hogy rávilágított, hogy a magyar zenei élet sem egymástól elszigetelt alkotók magányos csúcsaiból áll, hanem olyan élő kulturális lánc, amelynek egymás után következő láncszemei maguk a zeneszerek, akik tevékenységük, alkotói munkájuk révén íveket alkotva szervesen kapcsolódnak egymáshoz, létrehozva a zenei élet láncolatait, a kultúrát, gondoskodva annak megszakítás nélküli folytonosságáról.

Mindezt azért fontos hangsúlyozni, mert aki kevésbé, felszínesen ismeri Bárdos tevékenységét, úgy gondolhatja, hogy kizárólag Kodálytól vezet út Bárdosig és a kortárs magyar zenéig. Zenei oktatásunk sajnos évtizedekig ezt súlyolta a fejekbe, figyelmen kívül hagyva, hogy Bárdoshoz és a kortárs zenéhez más utak is létezhetnek, például Bartóktól. Bebizonyosodott, hogy Kodály-Bárdos-kapcsolat túlhangsúlyozása és kizárólagosságának hirdetése bizony vaskos és vulgáris tévedés, amelyet sajnos évtizedekig kritika és végiggondolás nélkül elfogadott a zenei közízlés, közvélemény. E tévhit szerint nyilván erőltetett, mondvaszinált Bartók és Bárdos „összeboronálása” egy közös hangversenyen, ezt pusztán a két kerek évforduló – Bartók születésének 135. illetve Bárdos halálának 30. évfordulója – egybeesésének tulajdonítják.

Szerencsére ez nem igaz, hiszen Bartóktól is vezet szerves út Bárdoshoz, nem csupán Kodálytól, derült ki ezen a hangversenyen a gondosan összeválogatott művekből. Sőt Bárdostól tovább is vezet út, egészen a jelenig. Például Tardy Lászlóig, aki a hangversenyen felkért előadóként felidézte a Bárdoshoz fűződő élményeit, emlékeit igényes, érdekesítő, esszének is beillő előadásában. Tardy László, Liszt-díjas és Érdemes Művész ötvenedik éve a Mátyás-templom ének- és zenekarának kántor karnagya. Bárdos pedig 1942–62 közt ugyanott volt karnagy, vagyis Tardy Bárdos közvetlen utóda ezen a poszton, és Bárdos minden erejével támogatta is Tardy odakerülését, meglátva benne a méltó utódot. Azonban Tardy karnagy úr itt elmondott történetei nem csupán kettejük kapcsolatáról vallottak, hanem sokkal többről: a korabeli hazai kulturális és politikai viszonyokról is hű, tanulságos képet adtak. Egy olyan korszakot idéztek a történetei, amelyikben a egyházi zene mostohagyerekként lappangani kényszerült, ezért nagyon is szükség volt a Mátyás-templom volt és leendő karna-

gyának – azaz Bárdos Lajosnak és Tardy Lászlónak – összetartásra. Az egymásba illeszkedő láncszemek keresték és meg is találták egymást, és összekapcsolódtak.

Természetesen Bartók is láncszem volt, csak éppen egy másik láncban, egy másik ívben, és Bárdosnak ebben a másik láncban, ívben is van helye. Ezt a másféle kapcsolódást, a Bartókhöz kapcsolódást kívánta bemutatni a hangverseny, amire már a műsorfüzet is felhívta a figyelmet, hiszen az est a „Bárdos Lajos: Bartók emlékére” nevet viselte, utalva Bárdos Lajosnak Bartók Béla emlékére írott kórusművére, amely természetesen ezen az esten is felhangzott.

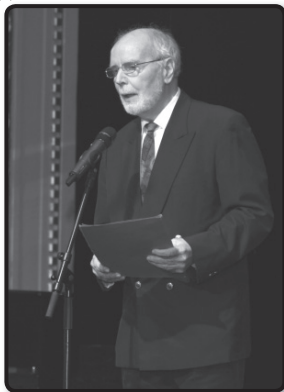
Végső soron jó és felettebb hasznos dolog volt ez a hangverseny nemcsak a bemutatkozó kórusok és egyéni előadók magas művészi színvonala miatt, hanem mert évtizedek óta tárt kapukat döngetve szellemi üzenetet is hordozott a „kodályista” csörlátók számára. Arról szólt ez az üzent, hogy óriási hiba sztereotip és felszínes beidegződések alapján értelmezni a zenei életet, óriási hiba azt képzelni, hogy zenei életünk képviselői kizárólag a köztudatban élő, korábban felrajzolt és besulykolt zenei ívekben, kapcsolódásokban kötődhetnek egymáshoz.

Hiszen a Bartók és Bárdos közt húzható zenei ív nemcsak ugyanúgy létező valóság, mint a Kodályt és Bárdos közt, hanem – és ez volt a hangverseny másik üzenete a megszólaltatott művek révén –, hogy a bartóki ív ugyanolyan erős kötőanyaggal bír, mint a kodályi, és mindkettőn át vezet járható út a jelen kórusművészetéig.

Ha csak nagy vonalakban is, de érdemes számba vennünk, milyen is ez a másik, a Bartóktól Bárdosig vezető út. Melyek a Bartókot és Bárdost összekapcsoló szilárd kötőanyagok? A teljesség igénye nélkül, ilyen közös kötőanyag a Zeneakadémia, amely Bartóknak is, Bárdosnak is közös formáló műhelye volt. Ezenkívül mindketten fel- és elismerték a magyar népzene, népdal fontosságát, lényegi, elsődleges szerepét, és mindketten beemelték esztétikai, zeneszerzői, előadói programjukba is. De mégis: minden lényegi azonosságuk ellenére mennyire más Kodály Zeneakadémiája, népzeneje, népdala, és Bartók Zeneakadémiája, népzeneje és népdala! Szerencsénkre Bárdos mindkét úton biztosan lépkedett.

De közös kötőanyag volt Bartókban és Bárdosban a kórusmuzsika fontosságának tudata, a törekvés az ifjúság, a gyerekek tudatos nevelésére népdal ihlette műveik révén. Gondoljunk csak arra, talán nincs olyan magyar felnőtt- vagy gyerekkórus, amelyik ne énekelt volna Bartók-egynemű, női- vagy gyerekkari művet, ugyanakkor Bárdos-kórusműveket is.

Azonban még valami kiderült ezen az esten. Az, hogy a jól körvonalazható, felrajzolható kodályi és bartóki ívek sosem egymást kizáró módon léteznek, működnek és hatnak a kultúra, és így a zene világában, hanem sokkal inkább

Tardy László karnagy

Márkusné Natter-Nád Klára

Budapesti Kós Károly Általános Iskola Kicsinyek Kórusa, vezényel Mitók Monika

egymással itt-ott érintkezve, olykor kapcsolódva, bonyolult szövődékként alkotják a hazai zenei élet teljes rajzolatát. Eszerint mindkét, vagyis a kodályi és a bartóki ívhez tartozik például Kadosa Pál, jeles zongoristánk zeneakadémiai kinevelője, vagy a Kodály-szakértő Ittész Mihály, aki egyúttal Bartókról, Bárdosról is írt monográfiát, vagy például említhetjük a hangverseny védnökét, a Kossuth-díjas Szőnyi Erzsébetet, a Nemzet Művésze díj kitüntetettjét is, aki a kodályi és a bartóki világban egyaránt otthonosan mozog. De rajtuk kívül még rengeteg példát hozhatnánk azokra a művészeinkre, akik biztosan járnak mindkét, a bartóki és a kodályi úton.

A hangversenyen fellépő négy patinás kórus – és a hangszeres Bartókot képviselő zongoraduó – Bartók és Bárdos közös szellemiségének jegyében válogatta össze az előadott műveit. Elsőként a budapesti **Kós Károly Általános Iskola Kicsinyek Kórusa** Mitók Monika vezényletével Bartók békési gyűjtéséből származó népdalcsokrot adott elő, és részleteket énekelt Bárdos gyermekkaraiból, a Kicsinyek kórusa és az Európa peremén című gyűjteményből.

A gyerekek kulturált éneklése amiatt is figyelmet érdemel, mert ez a nagy múltú kórus ének-zenetagozatos iskolában működik. A zenetagozatot a Kodály-tanítvány Vaskúti Erzsébet tanárnő alapította 1959-ben, az alsó tagozatot és a Kicsinyek Kórusát Mitók Mónica 1993- óta vezeti. Azóta számtalan szereplés, kerületi és fővárosi hangversenyek, évek óta visszatérő meghívások és arany minősítés fémjelzi a hírnevüket. Mitók tanárnő a nem zeneis felső tagozatosok zenei életének színesítésében is részt vesz, ezenkívül a Viva la Musica kórust is vezeti, és a zenei iskolába „benövés” érdekében, előkészítésképpen óvodai dalos foglalkozásokban is közreműködik. A Kós Károly-iskola évtizedek óta zenei életünk számos kiválóságának kinevelője volt, hangszeres és énekművészeink, zenetanáraink és karvezetőink sokasága gyerekkorában ebben az iskolába járt, ahol az énekari munka meghatározó és elengedhetetlen része az emelt szintű ének-zenei oktatásnak.

Tardy László fentebb ismertetett emlékező szavait követően a **Szegedi Bartók Béla Nőikar** Bárdos-műveket – közte a hangversenynek címet adó Bartók emlékére című kórusművet, valamint Bartók gyermek- és női karai közül négyet adott elő Ordasi Péter vezényletével. A nevében is, és szellemében is a bartóki hagyományokat követő, több évtizedes múltra visszatekintő kórus a szegedi Bartók Kórus utódaként 2006-ban újult meg, számos rangos külföldi díjat tudhat a magáénak. Hosszú sikerlistájukból csak a legutób-

bit említve: 2016-ban énekeltek a Budapesti Tavaszi Fesztiválon a Zeneakadémián, a Bartók Béla tiszteletére rendezett kórusünnepen is, amelyet Bartók kórusművészetének szenteltek. A nagyszabású országos kórusünnepen – a KÓTA rendezésében – Bartók kórusművei Budapesten és több vidéki nagyvárosban, az utcán és a hangversenytermekben csaknem egy időben voltak hallhatóak. A kórusünnep központi rendezvénye az a zeneakadémiai hangverseny volt, ahol tíz Bartók iránt elkötelezett hazai kórusunk – közte a Szegedi Bartók Béla Nőikar – kizárólag Bartók-kórusműveket énekelt, bizonyítva, hogy Bartók Béla oeuvre-jében a kórusműveknek rendkívül fontos szerepük van.

Ordasi Péter a mostani, november 13-i zeneakadémiai hangversenyen jó érzékkel a legvégére hagyta a legnehezebbet, ezzel a magas esztétikai élmény mellett mintegy pedagógiai szemléltető oktatást is adott a közönségnek karvezetésből, hiszen Bartók Isten veled című kórusműve, a parlando a legnehezebb vezénylési mód egyik mércéje, fokmérője.

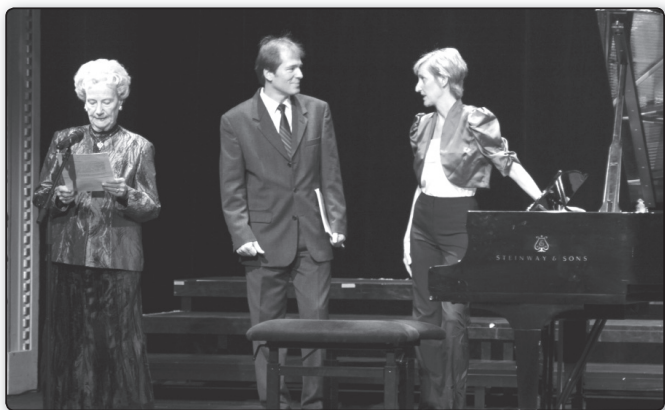
A szegedi kórus után az **Egri –Pertis Zongoraduó** következett. A zongoraduó *Egri Mónika és Pertis Attila* a nyolcvanas években alakította meg Budapesten. A házaspár tanulmányai befejeztével Bécsben szerzett másoddiplomát, azóta is ott él. Előadói művészetüket kizárólag a négykezes és a kétfogorás irodalomnak szentelik. A külföldön is elismert

Szegedi Bartók Béla Nőikar, vezényel Ordasi Péter

rangos művészpár Bartók Táncszvitjét szólaltatta meg átütő, eruptív erővel. Bartók Béla 1923-ban Pest-Buda egyesítésének 50. évfordulója alkalmából felkérésre komponálta a zenekari Táncszvitet, két évvel később ő maga készített kétkezes zongoraváltozatot. Pertis Attila Bartók iránti tiszteletként halálának 50. évfordulója alkalmából elkészítette annak négykezes zongoraváltozatát, de bemutatóra csak 2016-ban került sor. Ezen az ünnepi alkalmon másodszor hangzott el a mű.

A hangverseny más meglepetést is tartogatott. Nevezetesen azt, hogy a zongoraduó után pódiumra vonuló **Ceglédi Kossuth Lajos Gimnázium Leánykara** tulajdonképpen karnagy nélkül énekelte végig az egész, nehéz Bartók- és Bárdos-művekben bővelkedő műsorát, ráadásul közülük az egyiket, ráadásul a legnehezebbet első ízben adta elő az együttes. Miért énekeltek karnagy nélkül a ceglédi lányok? Mert a karnagyuk, *Soltészné Lédeczi Judit* váratlanul súlyosan megbetegedett, kórházba került, ezért helyette a zongorán közreműködő *Fazekas Zsuzsanna* zongoraművész a zongora mellől irányította a kórust. A közönség ezért mindvégig lé-

Szegedi Bartók Béla Nőiakar, vezényel Ordasi Péter

legzet-visszafojtva figyelt, hogy sikerül-e ily módon a nehéz ritmikai és dallamfordulatokban bővelkedő műveket zeneileg korrekt, ráadásul élvezetes módon megszólaltatni. A Bárdos Menyecskéje és Bartók Falun című ciklusának három darabja után felcsattanó taps jelezte, hogy bizony, sikerült. Lédeczi Juditnak köszönhetően a kórus több évtizede magas színvonalon teljesít, rendre gyűjti az értékesnél értékesebb elismeréseket, vagyis jól képzett kórusról van szó, ezért volt képes ebben a váratlan, nehéz helyzetben is sikeresen

Ceglédi Kossuth Lajos Gimnázium Leánykara, karnagy Soltészné Lédeczi Judit

helytállni. A történethez tartozik, hogy Lédeczi Judit ma már lábadozófélben van, és ahogy azóta hírt adtak róla, állapotának javulásához jelentékenyen hozzájárult nemcsak a rengeteg jobbulást kívánó jókívánság, hanem – miként betegágyáról megüzente – elsősorban az, hogy a kórusa sikeresen, sőt nagy sikert aratva ezúttal nélküle is kiválóan megállta a helyét a Zeneakadémián.

A ceglédi kórus 1964-ben alakult, 1980-ig Béres Károly volt a karnagya, azóta Soltészné Lédeczi Judit vezeti, és ma már Magyarország legjobb kórusai közt tartják számon. Teljesítményük annál is inkább elismerésre méltó, mert

A Kardos Pál Alapítvány 2016 évi kitüntetettje Ittzés Mihály

A Kardos Pál Alapítvány – melyet a szegedi Bartók Kórus hívott életre 1991-ben – kiadványokkal, emlékhangversenyekkel, karnagi tanfolyamok rendezésével ápolja Kardos Pál Liszt-díjas karnagy, tanár emlékét. Kuratoriumának első elnöke ifj. Bartók Béla volt, halála óta Szőnyi Erzsébet Kossuth-díjas zeneszerző tölti be az elnöki tiszteket.

Az Alapítvány Kuratoriumának 2011-ben hozott határozata értelmében „Pro Meritis” éremmel és emléklappal fejezik ki nagyrabecsülésüket zeneoktatásunk kimagasló személyiségeinek.

a kórus tagjai négyévenként cserélődnek, és a nem zenei tagozatos gimnáziumban nem kötelező az énekkarba járni. Rendszeres résztvevői és nyertesei hazai és külföldi kórusversenyeknek, számtalan kitüntetés, díj és elismerés birtokosai. A kórus kiváló eredményeinek elérésében oroszlánrésze van karnagyuknak, Soltészné Lédeczi Juditnak, aki több évtized alatt kinevelte ezt a jellegzetesen magyar hangvételő kórust, amely számtalanszor méltón reprezentálta külföldön hazánk kóruskultúráját.

A hangverseny záró kórusa a budapesti **Erkel Ferenc Vegyeskar** volt, a sok értékes díjjal elismert *Cseri Zsófia* vezényelével. A kórus azzal a céllal jött létre, hogy a különböző zenei stílusok kórusirodalmából kizárólag az értékálló műveket tolmácsolja. Több éve tartó, népszerű Kulisszakoncert-sorozatában egy-egy zeneszerző kulisszatitkait igyekszik bemutatni, A neves karnagyelődökkel – például Pászti Miklós, Maklári József és mások – bíró, egybeként két KÓTA-díjjal is kitüntetett együttes a Bárdos Lajos Zenei Hetek állandó résztvevője, a 2012-ben indított Szinkópa Vegyeskari Találkozó életre hívója. A Szinkópa az amatőr kóruséneklés számára teremtett és teremt sajátos szakmai napot.

Az Erkel Ferenc Vegyeskar a mostani hangversenyen Bartók Négy szlovák népdalát, Audi filia kórusművét és végül ugyancsak Bárdos egyik legnépszerűbb művét, a Csillag-

Erkel Ferenc Vegyeskar, vezényel Cseri Zsófia

virágot adta elő. Ez utóbbival, vagyis a magyar népdalokra épülő népszerű Csillagvirággal mintegy feltéve a pontot az i-re. A Bartókot és Bárdost egyaránt megszólaltató hangverseny végső üzenete az volt, hogy ne csak észrevegyük, hanem becsüljük is meg és kellő értékén kezeljük, hogy a megsokkottól eltérő, másfajta ívek, másfajta értékes kapcsolódások, mintázatok is léteznek hazai kóruséletünkben, és ezek az ívek együttesen rajzolják ki kóruséletünk teljes mintázatát, amelybe természetesen a Bartók–Bárdos-ív is beletartozik.

Kocsis Klára

A „Pro Meritis” érem eddigi kitüntetettjei
 2011-ben: Párkai István, Szabó Miklós, Tillai Aurél, Tóth Ferenc, Ugrin Gábor
 2013-ban: Katanics Mária, Póczy Mária, Réti Zoltán
 2014-ben: Szőnyi Erzsébet, Berkesi Sándor, Hani Kjoko, Dr. Tóthpál József
 2015-ben: Bántainé Sipos Éva, Rozgonyi Éva
 2016-ban: Ittész Mihály

A díjat 2016. november 13-án Kardos Pálné adta át a Zeneakadémia Solti György termében Ittész Mihálynak, a Kodály Társaság elnökének és ismertette a díjazott munkásságát:

Ittész Mihály, zenepedagógus, karvezető, a Magyar Művészeti Akadémia tagja, a Magyar Kodály Társaság elnöke.

1963-ban diplomázott a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Középiskolai énektanár- és karvezetőképző tanszakán. Zenekari karnagyi tanfolyamot végzett 1965-67 között. Doktori vizsgát tett 2002-ben a Jyveskyla-i Egyetemen, Finnországban.

1963-70 között Győrben tanított, majd 3 évig Kecskeméten, a Kodály Iskolában.

1973 óta a Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet munkatársa, 1980-tól az intézet igazgatóhelyettese volt, vezette és részfoglalkozásuként most is vezeti a könyvtár munkáját.

Mesterkurzusokat tartott (betűrendben) Ausztráliában, Ausztriában, Dániában, Finnországban, Görögországban, Írországon, Kínában, Koreában, Olaszországban és Lengyelországban.

A Kecskeméti Kodály Szemináriumoknak szervezője és oktatója, a Kodály Fesztivál gondozása is az Ő nevéhez köthető. Helyi és országos továbbképzések tanára, előadója. Számos publikációja közül kiemelkedik a Kodály életével, műveivel foglalkozó írások sora. Bárdos Lajosról kismonográfiát írt, a 2009-es magyar nyelvű kiadás 2015-ben angolul is napvilágot látott.

Öt önálló könyv mellett több mint 90 tanulmány fémjelzi nagyszerű munkásságát. Szerkesztésében számos kötet jelent meg, az Ady-Kodály Emléknapok -tól az Óvónői Szakközépiskolák ének-zene tankönyvein keresztül a Kodály Intézet-ben 2005-ben publikált angol nyelvű kiadványig „ Intonation and Vocal Training in Choir” címmel, mely Kardos Pál 1972-es szemináriumon elhangzott előadására épül.

Kettejük szakmai barátsága szorosan összefonódott Kodály Zoltán nevelési eszméinek feltétlen szolgálatával.

Ittész Mihály elkötelezettségével csak alaposága versenyezhet.

Számos elismerése közül kiemelkedik a Szabolcsi Bence –díj 2011-ből.

Több mint öt évtizedes töretlenül magas színvonalú munkáját, elhivatottságát Díszoklevéllel és egyedi készítésű ezüst emlékéremmel szeretnénk megköszönni.

(szerk.)

Ordasi Péter, Kardos Pálné, Ittész Mihály

SZŐNYI ERZSÉBET SZERZŐI ESTJE AZ ÓBUDAI TÁRSASKÖRBEN

2016. NOVEMBER 19.

**Szőnyi Erzsébet, Kossuth-díjas, Erdemes Művész,
 a Nemzet Művésze.**

Zeneszerző és pedagógus. Életének meghatározói azok a gazdag ifjúkori zenei élmények, amelyeken keresztül egyenes út vezetett a Zeneakadémiára. Tanulmányai során alakult ki hosszú távú közvetlen kapcsolata Kodály Zoltánnal. 1948-tól több mint három évtizeden át a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola - Egyetem tanára, tanszékvezetője.

Külföldi kapcsolatai már az ötvenes évek végén kezdődtek, előadások, tanítások beláthatatlan sora avatta a magyar zenei nevelés elhivatott képviselőjévé. Öt földrész utazó zenei nagykövete. Kodály Zoltán zenepedagógiai módszerének világszerte ismert folytatója és népszerűsítője.

A komponálás egész életét átszötte, műhelyéből mindig újabb és újabb művek kerülnek ki, melyeket átjár az ötletek gazdagsága, sokszínűsége. A zeneszerzői életmű különböző korszakaiból nyújtott válogatást a 2016. november 19-i szerzői hangverseny.

A Szilágyi Erzsébet Gimnáziumban eltöltött ifjú évek, a zene

Szőnyi Erzsébet szerzői estje az Óbudai Társaskörben

büvölete, Kodály Zoltán megismerése, életre szóló élményt jelentettek Szőnyi Erzsébet számára. A Zeneakadémia elvégzése után első munkahelye is a Szilágyi Er-

szébet Gimnáziumban volt. Tanítványai rajongtak érte és azóta is örömmel emlékeznek azokra az időkre! A szerzői este is boldogan jöttek el néhányan az egykori tanítványok közül, és nagy számban voltak ott zeneakadémiai tanítványai.

Ennek a hangversenynek a gondolata májusban fogant egy Rádió-Márványtermi hangverseny után, ahol Nagy Márta zongoraművésznő – a Prima Primissima-díjas Weiner Leó Szakgimnázium és Zeneiskola tanára – Szőnyi műveket adott elő. Együtt tervezgettük a műsort és hamarosan el is árultuk Szőnyi Erzsébetnek, aki a tervet nagy örömmel fogadta. A színhely is nagyon kedvére való volt, szívesen járt az Óbudai Társaskör hangversenyeire, és történetesen az 1998-ban komponált Zongoraötösének ősbemutatója is ott volt, Nagy Márta közreműködésével. Az Ő számára ez volt az első alkalom Szőnyi-mű előadására, de azóta a Szőnyi-művek avatott előadója lett.

Szőnyi Erzsébetet élénken foglalkoztatta a hangverseny gondolata, legtöbb műhöz hozzáadta egyéni mondanóját – szavait idézni fogom. Az Óbudai Társaskörben, egy meghitt hangulatú Erzsébet napi köszöntésre készültünk, – ahol Szőnyi Erzsébet ajándékoz meg minket a műveivel – és az előadók ajándékozzák meg a Szerzőt az előadással. Sajnos, végül személyesen nem lehetett jelen, de a hangversenyt úgy tartottuk meg, ahogy a szerző is elképzelte.

Szőnyi Erzsébet első ifjúkori műveit gyermekek számára írta. A hangverseny első száma *Hommage à Kodály – Kis emberek dalaira*. Kodály Zoltán idős korában írta a Kis emberek dalait, Szőnyi Erzsébet is úgy gondolta visszatér a legkisebbekhez. Mindig szívesen komponált költők műveire, így ez esetben Szepesi Attila versei ihlették meg. A felhangzó Mese muzsika, Szőnyi Erzsébet legújabb műve. *Körber Katalinnak* és *Kórusának* ajánlotta. A bemutató nyáron hangzott el, a Marczibányi téri Kodály Iskola Kicsinyeinek előadásában, az évszázados hangversenyen.

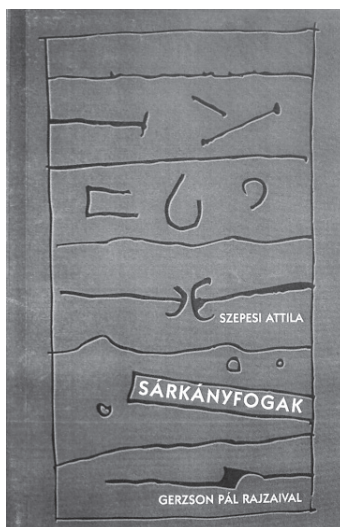
Szőnyi Erzsébet szavait idézem: „Felelet Kodály Zoltán Kis emberek dalai c. művére, gyermekkarra és hangszerekkel” – A komponálás éve: 2016. – A kör bezárul! A szerző 21 énekes játék c. sorozatának ez a párja – annak kelte: 1946.

A hangverseny első számaként A Magyar Rádió Gyermekkórusának „Palánták” Kórusa vonult a színpadra. A *Mese Muzsika* 3 vidám tétele került előadásra.

Citeraszó, Ürge, Toronyház – Vezényelt: Körber Katalin.

Ünnepi köszöntőt a Magyar Kodály Társaság elnöke, dr. Ittész Mihály mondott, méltatva az ünnepelt szerző életét, hivatását.

Szőnyi Erzsébet az 1947/48-as tanévet francia állami ösztöndíjjal Párizsban töltötte a Conservatoire hallgatójaként. Ez a tanulmányút művészi fejlődésében meghatározó szerepet jelentett. Ebből az időből származik, az 1947-ben komponált *Színek* – zongorasorozat. A fantázia szárnyalása, remek kavalkád a 8 szín bemutatása, a zongoristák öröme. Első nyilvános előadás a Párizsi Rádióban volt, a teljes sorozatot adta elő a szerző: Szőnyi Erzsébet. Az első budapesti nyilvános előadáson Gilbert De Greeve belga zongoraművész előadásában hallhatta a magyar közönség, és rádiófelvétel is készült. Gilbert De Greeve a Nemzetközi Kodály Társaság elnöke volt 3 cikluson át. Nagy tisztelője a Kodály Zoltán irányvonalát követő magyar zenei nevelésnek, amelynek megismerését Szőnyi Erzsébet professzornak köszönheti. Azóta is gyakori vendég Magyarországon, ezen a hangversenyen

is közöttünk üdvözölhettük.

A *Színek* 3 tételét: *Pepita*, *Szürke*, *Fekete Nagy Márta* zongoraművésznő adta elő. A következő mű – a *Sárgányfogak* – három művészeti ág összekapcsolása.

A szöveget, a képet és a muzsikát hozza szintézisbe. Szepesi Attila *SÁRKÁNYFOGAK* Gerzson Pál rajzaival c. kötete ihlette a zeneszerzőt.

52 miniatűr zongora kompozícióra, a négysoros versikék egy-egy karaktert ábrázolnak.

Amikor Szőnyi Erzsébet 2002-ben elkészült, meghívta a szerzőket és miközben ők a könyv oldalait követték, ő mutatta be a hozzá készült zenei illusztrációt.

Az első nyilvános bemutató 2011 márciusában volt Debrecenben, a Bárdos Szimpózium rendezvényén. Ekkor 29 miniatűr került bemutatásra. A vetített képek mellett Szőnyi Erzsébet olvasta fel a verseket, Nagy Márta zongorajátéka il-

lusztrálta a zenei hatást. – Az utóbbi évek ország-szerte leggyakrabban játszott műve.

A hangversenyen 13 miniatűr került előadásra. A zongoránál Nagy Márta, miközben a képeket vetítették, a verseket a műsorvezető, *Márkusné Natter-Nád Klára* olvasta fel.

Ezt követően köszöntöttük *Szepesi Attilát* – aki jelen volt a hangversenyen.

Kórusmuzsika következett, a színpadra érkezett a **Törökbálinti Cantabile Vegyeskar**.

A kórus éppen az előző hónapban ünnepelte fennállásának 20. évfordulóját. A kórus gazdag repertoárjában mindig kiemelt helyet foglal el Szőnyi Erzsébet mű.

Első műsorszámuk a *Szent Erzsébet mise* volt. Egyszólamú, orgona- vagy zongorakíséretes mű, komponálási ideje 1975. Ez az az időszak, amikor a katolikus egyház hozzájárult az anyanyelv használatához. Magyar misének szánta a szerző – a címet Bárdos Lajos adta a műnek. A bemutató Budapesten a Rózsák terei Szent Erzsébet templomban volt. A szerző hozzájárulásával vegyeskari előadásban szólalt meg a Szent Erzsébet mise, tételei: Kyrie, Gloria, Sanctus, Agnus Dei. Vezényelt: *Vékey Mariann*.

Zongorán kísért: *Nagy Márta*. A következő mű Dante *La vita nuova* szonettje, melyet Nagy Márta felkérésére komponálta a szerző 2013-ban, amikor a kórus olaszországi szereplésére készült. – A szöveg

választáshoz, a prozódia alakításához, az olasz nyelv és irodalom legfőbb ismerőjét dr. Eösz László zenetudós tanácsát kérte a szerző. A budapesti ősbemutató a Fészek Klubban volt.

Kamarazenével folytatódott a műsor. Előadásra került, *Duó hegedűre és brácsára*.

A mű keletkezésének történetét többször is szívesen elmesélte Szőnyi Erzsébet. – 1955 nyarán egyidőben volt együtt Sárospatakon az akkori Alkotóházban többek között két ifjú zeneszerzővel, ők: Járdányi Pál és Dávid Gyula, egyúttal kiváló hegedű illetve mélyhegedű játékosok. Ők voltak az ihletői az Ő részükre komponálta Ott Szőnyi Erzsébet e művet, és ők játszották el először a szerzőnek ott, az alkotás évében. – Később elhangzott a Kútvölgyi Kórház betegszobájában, Emma asszony és Kodály Zoltán előtt. –

A duó előadói: *Szecsődi Ferenc* hegedűművész és *Nagy Enikő* brácsaművész.

Ezt követte az *Öt magyar népdal*, a komponálás éve – 1948 Párizs.

Szőnyi Erzsébet szavait idézem: „*Ösztöndíjas évemben gyakori vendég voltam a – Magyar Intézetben, vagy a Magyar Követségen rendezett zenei eseményeknek. Bartók és Kodály zongora és ének műveiből adtam elő. De az ott lévő magyar hegedűsök minden magyar diplomáciai rendezvényen Bartók: Román táncok c. művét adták elő. Ez adta az inspirációt számomra új mű megírására. – Így a következő meghívásra már új magyar művet mutathattunk be.*”

Ezen a hangversenyen Szecsődi Ferenc – hegedű és Nagy Márta zogorajátékában adták elő a művet.

Ezt követően a **Budapesti Monteverdi Kórus** érkezett a színpadra. Itt kell megemlítenem, hogy az Óbudai Társaskör rendezésének egyik nagyon mutatós megoldása, hogy a nagylétszámú kórusok a terem közepén vonulnak a színpadra, ami a közönség számára is igen látványos.

A kórus Liszt-díjas karnagya *Kollár Éva*. A Szilágyi Erzsébet Gimnázium tanulója volt. Tanulmányait a Zeneakadémián folytatta – Szőnyi Erzsébet tanítványa is volt. Majd méltó utódja, – tanár a

Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Karmester-Karvezetés szakán, nyolc éven át Tanszékvezető – egyúttal a Budapesti Monteverdi Kórus megalapítója, immáron 42 éve. – A közös zenei emlékek közvetlen szeretetteljes kapcsolatot őriznek. – Az itt előadásra került – Szőnyi Erzsébet, különlegesen szép versekre komponált kórusműveit – a Budapesti Monteverdi Kórus és Kollár Éva számára írta a szerző. A műsor során elhangzott:

Frühzeitiger Frühling, Goethe versére
1986 –ban komponált mű

Hóttalan a hegyek inge – Nagy Gáspár
verse – 1986-ból

Harmadnapon – Pilinszky János verse
– 2015-ből

Ima alkonyi harangszóra – Csíkszentdomokosi ima –2005 –ben komponált mű.

A hangversenyen előadott művek igényes, megragadóan szép előadása nagy elismerést és tetszést váltott ki a hallgatóság körében.

Befejezésül a műsorvezető köszönetét fejezte ki az Óbudai Társaskör igazgatónőjének, *Harsányi Máriának* és munkatársainak, kiemelve *Badacsonyi Tímea* segítségét az ünnepi hangverseny megszervezéséért, a zökkenőmentes szép lebonyolításért.

A kedves vendégeknek megköszönve megjelenését, (Mezei Károly könyvének címevel is megegyező) Szőnyi Erzsébet ars poeticájával, – *„Hiszek a zene erejében”* kívántunk eredményes gyógyulást, további jó egészséget!

Márkusné Natter-Nád Klára

A NEMESEBB ZENE KOMÁROMI MŰVELŐI

ISMÉT ÖREGBÍTETTÉK KOMÁROM HÍRNEVÉT

„*A zene nem magánosok kedvtelése, hanem lelki erőforrás, amelyet minden művelt nemzet igyekszik közkinccsé tenni.*”

(Kodály Zoltán)

A Szlovák Zenei Központ és a Szlovák Zeneszerzők Társasága 2016. november 3. és 15. között – Epoché – Új Szlovák Zene néven – 30 hangversenyt hirdetett meg. A Pozsonyban zajló koncertsorozat egyike, a Kórushangverseny Németh István László születésének 120., Szíjjártó Jenő halálának 30. és Rajter Lajos születésének 110. évfordulója tiszteletére, 2016. november 5-én került megrendezésre a Szlovák Rádió nagy koncerttermében.

A hangverseny társszervezője a – Csemadok (Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetség) keretén belül 25 éve működő Szlovákia Magyar Zenebarátok Társasága (SZMZT) volt.

A szervezők a három jeles szlovákiai magyar zeneszerző műveinek előadásával, a szlovákiai ma-

gyar zenei élet élenjáró együtteseit – a *Józsa Mónika* és *Stauróczky Balázs* vezette **Szlovákiai Magyar Tanítók Vass Lajos Kórusát**; a *Stubendek István* vezette Csemadok Komáromi Városi Szervezete és a Komáromi Városi Művelődési Központ **Concordia Vegyeskarát**; a komáromi Marianum Egyházi Iskolaközpont **Schola Mariana Nagyok Kórusát** élen *Orsovics Yvettel*, valamint az 50 éves **Komáromi Kamarazenekart Medveczky Szabolccsal**, a zenekar művészeti vezetőjével, egyben karmesterével az élen – bízta meg. A tudósító (mint jelen esetben is) általában nem zenekritikus, így nem tiszte a szereplők teljesítményét szakmailag elbírálni; s az nem is lenne etikus. Azonban hadd álljon itt a – hangversenyt végig vastapsoló, s az annak záróakkordjaként színre kerülő mű Szíjjártó Jenő Zoborvidéki lakodalmas című kompozícióját, az egyesített kórusok, az énekes szólisták: *Híves Mária Vankó Katalin*, *Pfeiferlik Lajos*, *Pfeiferlik Tamás*, a nagykéri **Mórinca Néptáncsoport**, a *Medveczky Sza-*

bolcs vezényelte **Komáromi Kamarazenekar** előadását álló-tapssal jutalmazó – közönség körében elhangzott „visszhang”: nagyon örülök, hogy eljöttem; fantasztikus est volt; régen láttam-hallottam ilyet, nagy élmény volt számomra ez a koncert; nem is sejtettem, hogy ilyen színvonalas kórusaink vannak; Komárom zenei nagyhatalom, gratulálunk!, stb. Lévén, hogy kórusaink nem csak a Csengő Énekszó, a Szlovákiai Magyar Gyermek- és Ifjúsági Kórusok Országos Versenyén, a felnőttek pedig a galántai Kodály Napok minősítési versenyén méretetik meg tudásukat, hanem az énekkarok összslovákiai versenyein is, így régi ismerősünk *Eleonóra Hunčágová*, a Pozsonyi Népművelési Központ szakelőadója is kedves kacajjal gratulált, mondván: *Toto sú moje zbory, vyhrávajúce celoštátne súťaže /Ezek az én kórusaim, az országos versenyek győztesei/; majd még egy kacaj: najlepšie slovenské spevácke zbory sú maďarské! /a legjobb szlovák kórusok magyarok! /*

Jómagam ötven éve tevékenykedve a kórusmozgalomban, így ismerve a hangversenyen fellépő együttesek s csakúgy azok művészeti vezetőinek példaértékű munkásságát, valamint Kodály Zoltán üzenetét, miszerint: „*Minden a vezetőn múlik*”, meg voltam győződve róla, hogy mind a szereplők, mind pedig a közreműködők – a még csak egyetemista tehetséges vendégkarnagy (Szijjártó unoka), *Szijjártó Albertina*, az orgonista *Ternóczky István* s a zongorista *Kisjakab Jozef* – teljesítményével nem lehet gond, hogy ezen az esten a nemesebb zenét is igénylő közönségnek szép élményben lesz része. Amitől félttem, hogy a 600 férőhelyes koncertterem, majd nem tátong-e az ürességtől? De belépve a nézőterre meglátva a csaknem teltházat, nagy örömmel telt meg a lelkem és Vörösmarty gyönyörű sorai jutottak eszembe: „*Állj közénk és mondjuk: hála égnek! /Még van lelke Árpád nemzetének.*” A közönségszervezésért köszönet *Szijjártó Jenő* és *Rajter Lajos* özvegyének s a magyar ajkú régiókból autóbuszokat indító lelkes szervezőknek.

A legnagyobb köszönet azonban *Kazán Józsefet*, a SZMZT vezetőségének legtevékenyebb tagját, a rendezvény ötletgazdáját, fő szervezőjét és rendezőjét illeti. A kérdésre: honnan jött a hangverseny ötlete, mi ösztönözte őt annak megszervezésére, így válaszolt: „Érdeklődésem Németh István László művészete iránt igen régi keletű, még a múlt század 90-es éveire vezethető vissza, amikor a nagykeri alapiskola kórusával adventi hangversenyeket szerveztem. Több zenetörténésznél érdeklődtem a szerző zenei hagyatéka iránt, de érdemi választ nem kaptam. Tavaly ősszel Ladislav Burlas zeneszerzővel való beszélgetésünk során nála is rákérdeztem a hagyatékra. Burlas urat érdeklődésem igen megérintette, mondta: –Nemes szolgálatot tenne a SZMZT, ha felvállalná ezen európai rangú zeneszerző művészetének népszerűsítését–, és Vladimir Godárhoz (a pozsonyi Zeneművészeti Egyetem zeneszerzés tanára) irányított. Újabb ösztönzést akkor kaptam, mikor kezembe került a Pozsonyi Egyetemi Könyvtár publikációja – A 2016-os év zenei évfordulóit. Ebből megtudtam, hogy 2016-ban nemcsak Németh Istvánnak, hanem Rajter Lajosnak és Szijjártó Jenőnek is jelentős évfordulója van. A gondolatot a kivitelezés megkezdése követte: a kották beszerzése mellett az anyagi háttér megteremtése is. Ennek érdekében többeket is megszólítottam, köztük a Híd-Most Európa Parlamenti képviselőjét is, hátha olyan sikerrel járok el nála is, mint rendszeresen Csáky Pál úrnál. Tévedtem: levelemre még csak válasz

sem érkezett. Ezért segítségért ismét Godár tanár úrhoz fordultam, aki mikor bemutattam neki az özvegyek – Szijjártóné és Rajterné – által közreadott kottákból és a Szlovák Nemzeti Múzeum Dolná Krupá-i kottatárában elhelyezett hagyatékból kiválasztott művekből elkészített műsortervezetet, a tanár úr megszervezte a Hudobné Centrum (Zenei Központ) igazgatójával való találkozást. *Dr. Igor Valentovič* a Zenei Központ igazgatója is nagyon pozitívan állt az ügyhöz: hangversenyünket besorolta az Epoché – Nová slovenská hudba /Új szlovák zene/ koncertciklusba. Ezt követte a kórusok kiválasztása, műsorok összeállítása, majd a közönségszervezés, amelyből nagy részt vállalt a SZMZT – élen *Szalay Szilviával*, a társaság elnökével, a Concordia vegyes kar szólamvezetőjével. A szervezők összefogásának eredménye lett, hogy a november 5-i hangverseny nézői között nem csak Pozsony és környéke képviseltette magát, de a komáromi, párkányi, érsekújvári és dunaszerdahelyi régió is.

A kórusmuzsika hűséges komáromi „szurkolói” most is jelesre vizsgáztak! A Csemadok helyi szervezete és a Komáromi Magyar Gimnázium Öregdiákjainak és Tanárainak Baráti Köre szervezésében 65 személy – utazott Pozsonyba autóbusszal, ill. saját autókkal – vett részt a hangversenyen. A rendezvényt jelenlétével városunk polgármestere, *Stubendek László* is megtisztelte; sajnos nem úgy a város képviselő testületének tagjai. Érthetetlen a közönyük!

Csakúgy üröm az örömben, hogy a főszervezők által gondozott – mind szlovák, mind magyar nyelven megjelentetett – műsorfüzetben ekképpen írták a három zeneszerző nevét: „*Szijjártó Jenő (Eugen Szijjártó, 1919-1986); Štefan Németh-Šamorínsky (Németh István László, 1896-1975); Ludovít Rajter (Rajter Lajos, 1906-2010) ...*”.

Tudomásunk szerint, mindenkinek csak egy neve van.

A csodálatos est szereplőinek és főszervezőjének *Kazán Józsefnek* ezúton is tisztelettel gratulálunk! Köszönjük, hogy a valódi értékeket egyre jobban háttérbe szorító jelenünk – amelyre sajnos ma is érvényesek Kodály Zoltán szavai, miszerint:

„...*többsége annak, amit naponta szerte a világban hallunk: a mindennapok, hétköznapok, emberi gyarlóságok zenéje – nem is érdemli a zene nevet*” – ellenére november 5-én bennünket, a hangverseny közönségét valódi művészi élményben részesítettek.

Stürber Lajos

nyugalmazott zenepedagógus

Dalárünnepélyek

Az 1878-as pécsi találkozó meghiúsulása után, immár másodszer, Kolozsvár rendezte az ünnepségeket 1880-ban. A nagy költségekkel járó díszhangversenyt a kolozsváriak le akarták mondani, de Ábrányi ragaszkodott az előadáshoz. A botrány sajnos itt sem maradt el. Az egyesületek vezetői az egyesület vezetőkarnagyát, Huber Károlyt nem választották be a zsűribe, ezért ő azonnal beadta lemondását. Csak Erkel Ferenc személyes közbelépésének lehetett köszönni, hogy Huber egyáltalán Kolozsvárott maradt.

Az 1880-as évek elejére az egyesület pénzügyi helyzete ismét megromlott. Az országos ünnepség rendezési költségei megnöttek és a sokasodó kiadások felborították az amúgy is ingatag költségvetést. Ábrányi keserűen jegyezte meg: „bizonyos üzleti szellem kezdett túlsúlyra emelkedni” (id. Ábrányi Kornél: *Az Országos Magyar Dalárünnepélyek története*)

Az 1882-es debreceni találkozó felhívása már egy új zenei lap, a Zeneügyi Közlöny hasábjain jelent meg. (A lap később beolvadt a Harmónia című folyóiratba.) 42 együttes jelezte részvételét az ünnepélyen és közülük 16 kórus versenyzett. A tizenegy tagú zsűri főként budapesti muzikusokból állt és ítéletüket nem mindenki fogadta szívesen. Mindezen gondok ellenére a debreceni versenyen számos kitűnő együttes szerepelt. Az első, második és harmadik díjakat eltörölték; helyette arany, ezüst, illetve bronz díszoklevéllel jutalmazták a kórusokat. Így több együttes teljesítményét tudták elismerni. Szintén a debreceni verseny eredménye volt a háromkategóriás verseny létrehozása, amely Huber Károly nevéhez fűződik. Az első kategóriában csak azok az egyesületek vehettek részt, akik már nyertek első díjat. A kategóriákat a miskolci találkozót követően (1884) eltörölték és visszatértek a pontozásos rendszerhez.

Az 1884-es év kiemelkedő eseménye volt az a pályázat, amelyet a Király-himnusz megírására írtak ki. Az első alkalommal 140 pályamű érkezett, de a bizottság egyet sem talált elég jónak a 300 arany elnyerésére. A második pályázaton 130 pályamű vett részt, de ezek között sem találtak értékes darabot. Végül Liszt Ferencet kérték fel, hogy Ábrányi szövegére írjon egy kórusművet, melyet a készülő Operaház megnyitóján adnának elő, de a darab előadása végül nem valósult meg. Később – a pályázattól függetlenül – rengeteg Király-himnusz született.

Az 1886-ban Pécsen rendezték a dalos-találkozót, amikor a fenállásának negyedszázados jubileumát ünneplő Pécsi Dalárda került a középpontba. Az ünnepségen 57 dalegylet vett részt, közülük tizenheten versenyeztek. „Az ünnepély fénye oly intenzív volt, hogy még a közgyűlési felzaklató incidensek sem voltak képesek azt legkevésbé alterálni”. Sokan ott értesültek Liszt haláláról, „s bár sajogtak a szívek a pótolhatatlan veszteség felett, de az élet kötelességei felülmaradtak a halál gyászleplein”. (id. Ábrányi Kornél: *Az Országos Magyar Dalárünnepélyek története*) A következő évben ismét két kiváló egyéniségét, Engeszer Mátyást és Huber Károlyt veszítette el a magyar dalárügy. Haláluk után pénztárnokul dr. Hubay Károlyt, országos karnagynak pedig Hubay Jenőt (mindketten Huber Károly fiai) választották.

A pécsi találkozót követően Szegeden rendeztek újra dalárünnepélyt. Ekkor a szokásos két év helyett három év szünetet tartottak. Éles ellentétek, széthúzás és rengeteg vita jellemezte ezt az

időszakot, amelyhez az OMDE zavaros pénzügyei is hozzájárultak. Ennek következtében a tervezett versenyre csak 5 kórus jelentkezett (1888), ezért a verseny időpontját áttolták a következő évre. A viharos áramlatok elcsendesülésével, 1889 augusztusában rendezték a kilencedik Országos Dalárünnepélyt Szegeden. Bartay Ede, az OMDE elnöke már februárban megjelentette felhívását az országos találkozóra és a Sággh József által szerkesztett Zenelap is kivette részét a szervezésből.

1889-ben, Szegeden vezették be először a titkos pontozásos versenyt. A pontszámok 1-5-ig terjedtek és a „tisztaság, szabatos hanghordozás, megmaradás a tonalitásban, öntudatos felfogás és művészi árnyalás” voltak az értékelés szempontjai. „A mely egyesület eszerint a legmagasabb számjegységet kapta mind a két versenyben, az lett az első. ... Hát ennél abszurdumabb művészeti bírálat még nem volt a világon.” (id. Ábrányi Kornél: *Az Országos Magyar Dalárünnepélyek története*) Az első titkos szavazás váratlan eredményeket hozott. A pontozásos rendszer miatt közismert kórusok kerültek ismeretlen dalárdák mögé és ez komoly sértődéseket okozott. A cél az igazságosabb rendszer lett volna, ezzel szemben pártoskodó ítéletek születtek. A közgyűlésén ismét heves vita robbant ki, amely a teljes elnökség lemondásához vezetett. Bartay Ede helyett Lung György lépett az elnöki tisztségbe, Siposs Antal alelnöki, Erney József pedig titkári megbízást kapott. Országos karnagynak Erkel Sándort választották.

Erkel Sándor (1846-1900)

Az Országos Magyar Dalárünnepély 25. évfordulóját 1892-ben ünnepelték Budapesten. Az ünnepség ismét hatalmas külsőségek között zajlott le. Erre az alkalomra jelent meg Ábrányi Kornél *Az Országos Magyar Dalárünnepélyek története* című könyve.

A következő találkozóra 1894-ben Fiúmezőn került sor. Ábrányi a Magyar Dal és Zeneközlöny-

ben így emlékezett meg a fiumei találkozóról.

„Kívételosen nagy mérvben sorakoztak ott a hazai dalegyletek s az ott töltött fényes napokra minden magyar dalár csak szíve melegével gondolhat vissza”.

Az 1896-os budapesti Országos Dalárünnepélyt összekötötték a Millenniumi Ünnepekkel és a felhívás már az új zenei lapban, a Magyar Dal és Zeneközlönyben jelent meg. Lung György szenvedélyes szavai szinte a nacionalizmus határát súrolták. „A magyar dalárookra és elsősorban pedig az országos magyar daláregyesület tagegyleteire hárul az az erkölcsi és hazafiúi kötelesség, hogy felgyujtsák a magyar dal csillagfényét, hogy szárnyat adjanak neki, mely elvigye őt a világ minden tájára, hirdetve a magyar géniust.” (Magyar Dal és Zeneközlöny 1896)

A Millenniumi Országos Dalárünnepélyre 26 dalegylet jelentkezett, és az összpórákat Erkel Sándor vezette. A hangverseny sikere érdekében két próbát is tartottak, külön a vidéki és külön a fővárosi egyletek részére. Sajnos már a verseny első napján komoly fennakadást okozott az, hogy a dalárünnepélyre megígért csarnok foglalt volt, így a dalosok csak negyed órával a fellépés előtt juthattak be az előadás helyszínére. Az OMDE vezetősége méltán érezte magát mellőzöttnek, ráadásul a kiállítás igazgatója sem fogadta őket. A hangversenyek ennek ellenére jól sikerültek. A Magyar Dal és Zeneközlöny számtalan írása foglalkozott a millenniumi ünnepekkel, méltatva a magyar dalárügyet. „Az ezredéves országos dalárünnepély oly fényesen sikerült, mint eddig egy ünnepély sem. Kitétek magukért a közreműködők, kitétek magáért a közönség.”

A nagyszerű teljesítményről azonban már csak az újságok írtak elismerő cikkeket. A fényes külsőségek mögött ott voltak a bomlás jelei. A fővárosi dalegyletek egyszerűen nem vettek részt a programokon, sem a találkozókön sem pedig a közös vacsorákon. Néhányan ugyan jelezték részvételüket, ám az előadásokról elmaradtak. Hihetetlen közönyösség jellemezte a fővárosi kórusokat.

„Az ünnepély rendezésének minden gondját, a központ vállalta magára s így a házi dalárdáknak egyéb dolguk sem akadott volna, mint adni a kedves házigazdát. Még erre sem vállalkoztak.” (Magyar Dal és Zeneközlöny, 1896)

A Millenniumi Dalárünnepély teljesen felemésztette az OMDE maradék pénzét. Az egyesület pénztárnokának, Goll Jánosnak szinte valamennyi írása e szavakkal végződött: „Tisztelettel felkérjük a hátralékos dalegyleteket, hogy a tagdíjat most már mielőbb fizessék be.” (Magyar Dal és Zeneközlöny, 1895.) Erney József, az OMDE titkára is hosszasan érvelt a pontos tagdíjbefizetése mellett. „Az egyesület mostani vezetősége a régi adósságokat legnagyobb részben kifizette, de mindnyájan tudjuk, hogy az utolsó dalárünnepélyek sem végződtek anyagi eredményekkel, és így mostan régi adósságok helyett

újjak terhelnek. Ez így nem mehet tovább. Mindnyájunk óhajta az Országos Magyar Dalár-Egyesület további fennállása, mindnyájunk feladata azt támogatással erkölcsileg és anyagiilag is biztosítani, mindnyájunk kötelessége teljes erővel és áldozatkészséggel odahatni, hogy az Országos Magyar Dalár-Egyesület anyagiilag is életképesé tétessék. Ha hozzájárulunk mindnyájan, egyre kevesebb teher nehezedik az egyesített erő azonban biztosan célhoz fog vezetni. (Magyar Dal és Zeneközlöny, 1896.)

A millenniumi ünnepeket követően az I. világháborúig a következő városok adtak otthont a magyar dalárünnepélyeknek: Arad 1898, Kassa 1901, Temesvár 1903, Szombathely 1905, Eger 1907, Kecskemét 1909, Budapest 1911 és Kolozsvár 1914.

A 20. század eleje már nem sok újdonságot hozott a magyar daláregyesületek életében. Az országos dalárünnepélyek tovább folytatódtak, és ami változás történt, az is csak visszalépés volt. A versenyekre gyakran 60-70 kórus nevezett be és a hatalmas tömeg mozgatása komoly gondot okozott a szervezőknek. A Magyar Dal és Zeneközlöny vasúti menetrendeket, térképeket közölt; a programok percről-percre tájékoztatták a dalegyleteket, hogy kinek, mikor, hol kell lennie. Hasznos tanácsokkal látták el a dalosokat, hogy mit vigyenek magukkal az útra. A kidolgozott és pontos napirendek elvesztek a részletekben, a szakmai kérdések pedig teljesen háttérbe szorultak. A kórusok felkészületlenül jelentek meg a próbákon, a közös darabokat sokan alig tudták, vagy meg sem tanulták. Néhány számot eleve le kellett venni a műsorról, mert azt kórusok el sem tudták énekelni. Megoldásként az egyes dalegyleteknek külön próbát tartottak, hogy a műveket ők is megtanulhassák, aki pedig végképp nem volt képes elsajátítani a darabokat, az nem vehetett részt a fellépésen.

A dalárok többsége nem, vagy csak alig tudott kottát olvasni, ezért a legjobb egyletek részére kottaolvasási versenyt rendeztek. Az első díjra csak az a kórus jelentkezhetett, aki egy új, a verseny helyszínén készült kórusművet egy nap alatt megtanult. A Magyar Dal és Zeneközlöny számtalan írása foglalkozott a dalárdák gyenge teljesítményével. A Zeneközlöny „Száll a kórus” azaz a „lecsúsznak a kórusok” című cikksorozata heteken keresztül foglalkozott a dalegyletek bizonytalan intonációjával. A karnagyok a megoldást az iskolai énekoltatás fejlesztésében látták.

Az ünnepek csillogása mögött egyre szaporodtak a gondok és ezek közül talán a legnagyobb problémát a nemzetiségi kórusok megjelenése okozta. Az 1898-as közgyűlésen Ábrányi így fogalmazott: „A nemzetiségeket, oláht, szerbet, tótot sohasem fogjuk magunkhoz vonni, ez hiú ábránd marad, mert e nemzetiségek sohasem fognak a magyar dalszövetségbe beleolvadni.” (Magyar Dal és Zeneközlöny, 1898.) Bár az OMDE érezte, hogy a nemzetiségi kórusok fontos szerepet tölthetnének be a magyar daláregyesületben, mégsem voltak képesek befogadni őket. A hibát természetesen nem magukban, hanem a más nemzetiségű dalárdákban látták, kiknek céljuk, a saját kultúrájuk ápolása volt.

Az OMDE egysége kezdett felbomlani. A 20. század elejére a nagyobb egyletek önállósodtak és az ország különböző területein önálló dalosszövetségeket hoztak létre. Ezt követően a régiók rendszeresen szerveztek kórustalálkozókat. A vezetőség nem örült ezeknek a találkozókön, mert úgy érezték, hogy az megbontja az OMDE egységét. Pedig éppen egy ilyen dalárünnepélyen történt meg az az áttörés, amikor 1899-ben, Komáromban fellépett két vegyeskar.

(Forrás: id. Ábrányi Kornél: Az Országos Magyar Daláregyesület negyedszázados története, id. Ábrányi Kornél: Életem és emlékeim)

(A képek forrása: internet)

Dr. Fazekas Ágnes

A NEMZET DALNOKA

100 éve született Simándy József

A XX. századi operajátszás egyik legvarázslatosabb egyénisége, Kistarcsa szülötte, mindannyiszor a szív legmélyéből fakadó tenorhang birtokosa: a száz esztendeje született *Simándy József*. Bár külföldi dalszínházak színpadán is énekelt, utolsó pillanatig a magyar közönség szolgálatában állt. Színpadon volt otthon, ugyanakkor nehéz könnyek nélkül meghallgatni a végtetekig egyszerű, parányi dalt Schumann A költő szerelme c. dalciklusának második darabját, melyben a bánatból támadt dalocskát „zengi az éjben egy kis madár”. Énekes madár volt ő is. A miénk! Akik hallhatták őt személyesen, azok lelkében Simándy József tolmácsolásában hagyott örök nyomot Florestan feljajdulása a *Fidelióban*, Walther versenydala Wagner remekében, *Otello* szívbemarkoló összeomlása, Richard gróf zavarában feltörő kacagása – majd halála előtti perceiben feloldozó megbocsátása az *Álarcosbálban*, A varázsfuvola képáriája és Hunyadi László, az általa felülmúlhatatlan Bánk bán valamint megannyi további szerep Manricótól Don Carloson, Radamesen át Don Joséig, Lohengrinig, a Székely fonó szerelmes fiatal legényéig s további számos alakításig. Simándy József nemcsak páratlan nagyságú énekes, de vérbeli színész is volt, akárcsak legendás partnerei: Melis György vagy Székely Mihály. Oratórium énekesként mindenekelőtt a népe sorsáért imádkozó Dávid próféta gyanánt lépett fel Kodály Zoltán *Psalmus Hungaricus*ának szólójával a tőle megszokott tiszteletet parancsoló alázattal, ugyanazzal a felelősségteljes szerénységgel, mint Schumann miniatűr dalában. A siker soha nem vakította el, mert örömmel töltötte el rajongó közönségének szeretete – akiket ő is vizsontszeretett – megfelelni mindenkor a zeneszerző által megálmodott hősöknek akart, az ő jóváhagyó tekintetét fürkészte akár évszázadok távlatából is, amikor Mozart, Donizetti, Verdi, Wagner vagy Erkel szellemiségét vitte színpadra.

Amikor *Otello*t alakítva búcsút vett az operaszínpadtól, a dalszínház törzslátogatói körében nemzeti gyász volt. Há! istennek az éneklést nem hagyta abba, még tovább is élvezhettük nemes veretű hangját. Szólóénekes Szegeden lett először, majd 1947-től az Ybl-palota ünnepelt sztárjává vált. Sztár alkat igazán soha nem volt, olyan – szinte gyermeki – csodálattal szívta magába a géniuszok hangjegyekbe öltött üzeneteit, hogy éppen ez emelte énekes fejedelemmé. A „Hazám, hazám...” ária Erkel Ferenc Bánk bánjából Simándy József előadásában igazi vallomás lett, s mint ilyen az ő megformálásában nemzeti szimbólummá emelkedett. Magyar szövegkiejtése – akkoriban minden remekbeszabott magyar fordításban hangzott el az operában – joggal bővölte el a hazai publikumot. Egy őszintétlen hang nem jött ki a torkán. Szerencse, hogy felvételek sokasága őrzi tisztalelkű énekét.

Simándy József méltóságteljes, egyenes testtartású, szép ember volt, aki külsejében is magán hordozta belső értékeit. A hatvanas évek tini lányai – ekkor éltem középiskolás és zeneakadémista éveimet – szabályosan versengtek „Simi” dedikált fényképeiért. Egy-

szerre volt kedvenc és bálvány. Sokan gondolnak nosztalgiával az Operaház akkori hőskorára. Még alig kiskamaszként, gyerekfejjel és gyerekszívvvel, tátott szájjal székhöz ragadva figyelhettem lenyűgöző alakítását a vasárnapi matinékon. Ilyenkor mindannyiszor úgy éreztem, nem a földön járok. Ezek az élmények határozták meg jövőmet, végérvényesen összekötötték az élet talán legszebb adományával, a muzsikával. Bár otthon is zene vett körül, az első katarzis az Operaházban ért, amiért nem lehetek eléggé hálás az akkori nagyoknak s közülük kiemelten Simándy Józsefnek.

Simándy József ünnepi jelenség volt, a magyarok Stolzingi Waltere, a nemzet dalnoka.

1950 és 55 környékén A varázsfuvola és a *Fidelio* volt számomra a nagy szerelem. Hőseiket Simándy József testesítette meg. Az arckép láttán egy teljes életertvet felrajzoló, és azt végigvivő herceg, a földön fekvő, láncra vert rab megszégyenítő bizakodása eljövendő szabadulásában szinte Simándy József privilégiumának volt tekinthető a lelkes operabolondok széles táborában. Joggal. Megszolgált érte.

Simándy József egyetlen Mozart szerepe Tamino herceg volt A varázsfuvolában. Mozart operaszínpadán másutt nem igazán találkozhatunk hőstenorral. Belmonte, Don Ottavio, Ferrando nem azok. Nem beszélve arról, hogy daliás alakja sem illett hozzájuk. Simándy hős volt, győzelemre termett, még ha megálmodott sorsa olykor tragédia felé is sorolta. Igaz, Richard gróf, Radames, *Otello* halálukban is megdicsőülnek.

Tamino bátor, a jó ügyért elszánt, mindenre kész ifjú, akit villámcsapásként ér első találkozása a szerelemmel. Minden mást feledve, ez a semmihez nem hasonlítható, gyönyörű érzés átjárja egész lényét, teljességgel a hatalmába keríti. A varázsfuvola képáriája az első megdöbbenéstől egy szép jövőbe vetett hit bizonyosságáig a végtelent öleli magába. Simándy József és az ifjú herceg nemes elhatározottsága tökéletesen egymásra találnak a mese és a nagyon is valós bölcsélet küszöbén. Nem vállalt olyan szerepet, amellyel érzése szerint képtelen volt azonosulni. Tamino bőrébe viszont mindenkor szívesen bújt, hiszen a romlatlan, tiszta lelkű herceg most készül a legnagyobb kalandra, amelyet életnek

hívnak. A képária szerelem okozta áramütése, azt követő átszellemült ábrándozása, majd szilárd, férfias céltudatossága indítja el Taminót a tisztességes felnőtt lét és a boldogságért való komoly küzdelem az ő részére kijelölt és elrendelt útján. Ezt a zenét nyilván égiek sügták, nem földi ihletésű muzsika. Simándy József igazi megilletődöttséggel, mindannyiszor az evilági halandó átlényegült magaslatából énekelte a herceg megigéző szerepét.

A legsötétebb rabság poklából, a börtön kőkemény sziklafalain is áthatoló, reményt hozó fény sugarat vizionál a bilincsbe vert Florestan Beethoven Fideliojában. Szabadsághős ő, forradalmár, aki eltántoríthatatlanul szembeszáll a zsarnoksággal. Az áthatolhatatlan homályba beszűrődik egy angyal látomása, világosságot hoz a vaksötét, földalatti cellába, melegséget az elviselhetetlen ridegségbe. „Ez angyal Leonóra, Leonóra az én hitvesem.” – éneklő egyre lázasabb önkívületben Florestan hűséges asszonyára gondolván, akiről nem sejti, hogy valóban férje megmentésére készül s ebben senki és semmi nem tudja megállítani. Testre szabott alakítás lehetőségét kínálta Simándy Józsefnek és ő utolérhetetlen hitelességgel élt is vele. A pokol legmélyebb bugyraitól a mennyország magaslatának ragyogásáig ível Florestan II. felvonást indító grandiózus jelenete. Simándy mindannyiszor bejárta ezt az utat. Amikor torokszorító feljajdulása a komor, félelmetes – korábban megelőlegezett – zenekari aláfestés fölötti, drámai recitativója, majd fájdalmas, lírai áriája után feleségét megidézve maga mögött hagy minden szenvedést („Mit érzek? Itt lágyan a szellő fuvall.” és egy oboadallamtól vezetve egyszer csak erőre kap s az igazi beethoveni örömmámorig jut el, kivívva saját belső szabadságát a Coda egyre izgatottabb, esztám ritmusú ütemei során („Kítárul, kítárul az égi világ”), bevallom azt soha nem sikerült száraz szemmel megélnem, ha Simándy József öltötte magára Florestan rabruháját. Nemcsak azt, hanem meghurcoltatásának és kiszabadulásának megrendítő és felemelő történetét. Florestan csupán a II. felvonásban kap szerepet, de Simándy József – amint egy televíziós portré filmjében mesélte – a színpad mögül már a nyitó duettet is meghallgatta, hogy mikorra rá kerül a sor, kellőképp feltöltődjön. Nemcsak eljátszotta, de meg is élte Florestan gyötrelmét, reménykedését és a nem várt, de bekövetkezett szabadságot.

Simándy sokak szemében példakép és eszmény volt. Elkötelezettje a muzsikának, kérlelhetetlen és eltökélt a ráruházott szerep megvalósításában. A Fidelio ünneplőt öltött, pompás Fináléjában mindannyian osztozunk Florestan felhőtlen örömeiben – mert ott Simándy József az volt – és éppen ezért belesajog a szívünk, ahogy belénk hasít első jalkiáltása börtönében kuporogva: „Jaj! E vak homály!”

Simándy József szívesen nótázgatott és nem titkolható elfogultsággal énekelte sok szebbnél szebb népdalunkat. Kodály Zoltán Székely fonójának legendás lemezfelvételén Andor Éva partnereként megindító az az elfogódottság, amellyel a magyar népdalkincset mintegy megkoronázó „A csitári hegyek alatt...” szerelmespárjának férfiszólamát eldalolta s ezzel áthatotta a leányt éneklő művésznőt is. Ez a népdal nemcsak az elválni kényszerülők – Kodály daljátékában nagyrészt felváltva énekeltek – szívfacsaróan gyönyörű keserve, hanem az elvagyódás, az otthonkeresés himnikus fohásza is. Bámulatos művészi gazdagság lapult a magyar paraszt lelkében. Ahogyan ez a dal felkapaszkodik az oktáv magasságú csúcsra, hogy aztán ott sírja, ott zokogja ki magából bánatát a fríg dallamok jellegzetes panaszkodó, vigasztalhatatlan kisszekundjával, az valóságos mestermű. Ember legyen a talpán, aki ezt színpadon hitelesen éneklő. Simándy József az volt. Nem kimagasló szerep ez, de Simándy ugyanazzal a műgonddal szólaltatta meg, mint a hatásos és látványos főszerepeket. Nála jobban kevesen tudhatták, mennyire kimagaslóak azok a hegyóriások, amelyek belsejében legalább akkora mélység lapul. A csitári hegyek alatt... a magyar népi dalkultúra ékköve. Tisztasága kikezdhetetlen és örök. Simándy József pontosan érezte azt a felelősséget, amely elsősorban hazai közönség előtt egy ilyen dal eléneklésével jár. A Székely fonóban való megjelenése a művészi alázat egyik legmegragadóbb példája.

A Fidelio börtönjelenetében Rocco és segédlegénynek hitt Fidelio-Leonóra Florestan sírját ássák. Mikor a rab felnyög és megszólal, Fidelio ledermed, megtorpan. Rocco kérdően fordul felé: Mi történt? – Semmi. – hangzik a válasz – „De ennek az embernek olyan a hangja, hogy a szív legmélyéig elhat.”

Ennek az embernek olyan volt a hangja, hogy az kitorolhatetlen a lelkünkéből.

Drága művész úr! Köszönjük.

Ungár Dstván

Polner Zoltán: Két szonett Simándy József emlékére

I.

A hangja hallatán mind megdöbbenünk,
és ámulva néztük a színpadot,
amint a szépség hirtelen elötűnt,
és amint hangjából kiragyogott.

A dallamot az öröm ünnepelte,
a zene pedig csak emlékezett
a fergeteges tenor-sikerekre,
akit a hír gyorsan szárnyára vett.

Mert nagy úr volt ő és tündöklő csillag,
Századonként, ha születik ilyen,
akit a műsák asztalukhoz hívnak:

csupa bölcsesség, vágy és intelem,
aki, ha szólal, bennünk fények gyúlnak
zengve: „Hazám, hazám, te mindenem...!”

II.

És összegyűlnek Európából újra
a kitért szívű mesterdalnokok,
hogy az ő sikerén is felbuzdulva
mutassanak be új áldozatot.

Áldozatot a gyémánt fényű dalnak,
hogy felzengjen Apollón hangszere,
amit az ember álmélkodva hallgat,
mert minden dal a zene édene.

Ó, bárcsak egy is akadna közöttük,
aki a jövő nagy ígérete,
hogy tehetségét méltón ünnepejlük,

hiszen az énekmondás mestere:
aki megérdemli szeretetünket,
mert művészete maradandó ünnep.

(A szerző engedélyével)

MŰVÉSZEK ÉS TANÁROK

Beérett a pécsi vetés

Van-e nagyobb boldogság a koncertlátogató számára, mintha a pódiumon olyanok szerepelnek, akik nemcsak tanárok vagy nemcsak művészek, hanem egy személyben mind a kettők: művész tanárok, másként tanár művészek? És van-e nemzeti büszkeségre okot adó nagyobb haszon a nemzet számára, ha szellemi elitje nemcsak tanár, vagy nemcsak művész, hanem mindkettő egy személyben?

A kissé patetikus költői kérdésre ezúttal azért érdemes válaszolni, mert a Budapest Music Centerben november 18-án tartott hangverseny, amelyet a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kara megalakulásának 20. évfordulója alkalmából rendeztek, nagyon is egyértelmű választ adott erre.

A válasz: igen, az a legnagyobb egyéni boldogság és a legnagyobb nemzeti haszon, ha a tanár és a művész egyazon személyben lakozik. A rendezvény egyúttal azt is igazolta, volt értelme, hogy húsz évvel ezelőtt a Pécsi Tudományegyetemen létrehozták a Művészeti Kart (amelybe alárendelt szervezeti egységként akkor betagolták a hajdani tanárképző főiskola ének–zene tanszékét, ami ellen kezdetben ugyan néhányan berzenkedtek, majd megbékéltek, rájőve, így eredményesebbek lehetnek), mert két évtized múltán bebizonyosodott, ily módon a tehetségekből értékes művész tanárokat, azaz tanár művészeket segített kinevelni az Alma Mater. A hazai felsőoktatási képzés korábbi sémája ugyanis úgy működik, hogy noha a művész–tanár elit jobbjára a humán egyeteméről kerül ki, de mégis különválasztva él a tanári és a művészi képzés. De miért is ne lehetne ezt a kettéágazó képzést, ezt a mesterséges distinkciót egyesíteni, hiszen a kétféle tevékenység egymást erősítő volta nyilvánvaló, mivel a „művészképző” eddig is jobbjára a humán egyetem volt. Miért ne lehetne ezt a szervesen összetartozó kétirányú képzési folyamatot összekapcsolni, Pécssett egyértelműbbé téve a Művészeti Kar létrehozásával? Ez a kar azonban még ennél is többet akart: nemcsak közös égisz, a Művészeti Kar alá vonta a művészi és a tanári képzést, hanem a képzésbe bevonta a társművészeteket és a korszerű határtudományokkal érintkezés lehetőségeit is, jócskán tovább tágítva az itt tanítók és tanulók kiteljesedésének lehetőségeit.

A szellemi lehetőségek kiterjesztésének, az emberi sokoldalúság gyönyörű aratási ünnepe volt ez a hangverseny, amit a műsorfűzet is észrevételezett, hiszen „nem mindennapi”-nak minősítette az itt bemutatkozó teljesítményét. A fellépő 14 művész tanár – valamennyien a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karán (és elődjén) végeztek, illetve ott tanítanak, tanítottak – produkciója nemcsak elismerésre, hanem egyúttal ámuló számvetésre is készítetett: elcsodálkozhattunk, milyen sok értékes művész tanár tanít, tanított ezen az egyetemen, milyen sokan közülük magas állami díjakat értek el teljesítményükkel, milyen sokan Liszt-díjasok, még Kossuth-díjas is van közöttük, egyszóval milyen sok értékes embert nevelt ki a Művészeti Kar! És még van egyvalami, amiben a pécsi egyetem élen jár, ami jelzi a megnövekedett értékét, miként Lakner Tamás, Liszt-díjas karnagy, az est házigazdája kiemelte: Magyarországon ma csak Budapest és Pécs ad zenei doktorátust.

A műsor nyitó száma sajnálatos időszerűségét Kocsis Zoltán halála adta. Az ő emlékére és az iránta való tisztelet jeleként Hangzott el Bartók Kossuth-szimfóniájából a Gyászinduló *Király Csaba*, Liszt-díjas zongoraművész előadásában.

Ezt követte a „spanyol triász” egyik tagjának, Granadosnak La maja

dolorosa című műve, amely egyúttal ősbemutató is volt. A szerzőről kevesen tudják, hogy tragikus halált halt, üldözői elől hajón menekülve felesége a vízbe esett, ő utánaugrott, hogy kimentse, mindketten így lelték halálukat. Az itt elhangzó mű mintha ennek a tragikus előérzete lett volna. A Vas Bence gitárátiratában megszólaló művet *Wiedermann Bernadett* Liszt-díjas operaénekes és *Vas Bence* adta elő.

Harmadikként megint csak egy Pécssett végzett művész tanár következett, *Drahos Béla* Liszt-díjas fuvolaművész és *Holics László* zongoraművész Händel F-dúr szonátáját szólaltatta meg, utána *Holics László* önálló előadóként is bemutatkozott: Brahms híresen nehéz, technikai bravúrokban bővelkedő h-moll Op. 79-es szonátáját adta elő. Ez a mű a zongoraművészek és a zongoratanárok számára a mindenkor magas mércét, egyfajta etalon képvisel.

Az est egyetlen Kossuth- és egyúttal Liszt-díjasa, professor emeritus *Tillai Aurél* saját szerzeményét, a 2015-ös pécsi Europa Cantat tiszteletére írott *Te Deum*-at a **Pécsi Egyetemi Zenekar** (karigazgató *Kovács Balázs*) és az **Egyetemi Kórus** adta elő, a szerző vezényletével, orgonán *Fodor Gabriella* működött közre. Hogy mennyire egymást megtermékenyítve fonódhat össze a tanár, a művész és a karnagy egy személyben, épp *Tillai Aurél* élete, munkássága és Kossuth-díja példázza legnyilvánvalóbban. Ráadásul korábban ő több mint egy évtizedig a saját maga kinevelte Egyetemi Kórusnak is karnagya volt, amelyet ezen ünnepi alkalomból ismét ő vezényelhetett. „*Büszke vagyok, hogy a tanítványa lehettem*”, vallotta megrendülten *Lakner Tamás Tillai Aurélról* összekötő szövegében, hiszen – mint mondta – *Tillai Tanár* úr 64 éve tanít az egyetemen, számos jeles karnagyot nevelt ki, egyúttal a Pécsi Kamarakórus Fesztivál és az Europa Cantat szellemi atyja.

A jubileumi est fényét azonban nemcsak a Művészeti Kar 20 éves évfordulója emelte, hanem a Pécsi Tudományegyetem fennállásának közelgő évfordulója is, ugyanis jövőre lesz 650 éve, hogy 1367-ben *Nagy Lajos Pécssett* megalapította Magyarország első egyetemét.

A *Te Deum*-ot a **PTE Rézfúvós Kvintettjének** bemutatkozása követte. A kvintett *Ludwig Maurer* 12 tételes ciklusából 4-et adott elő. Tagjai: *Solyosi Péter* (trombita, doktoranduszhallgató), *Demeter Boldizsár* (trombita), *Bálint István Péter* (harsona), *Ács András* (kürt), *Berkési András* (tuba, doktoranduszhallgató). Az együttes játékának nemcsak azért örültünk, mert magas színvonalon játszó művészeket, köztük két doktoranduszt is hallhattunk, hanem egyúttal ízelítőt kaphattunk

a Pécs–Baranyában rendkívül népszerű és régi hagyományokkal rendelkező fúvóegyüttesek magas színvonalú zenei kultúrájából is.

A kvintett után magánszám következett, *Rózsa Bernadett* doktoranduszhallgató népdalokat adott elő, köztük azokat az ismerteket, amelyek Kodály Kállai Kettőseben és az Ecséri Lakodalmasban elhangzanak.

Ennek természetes folytatásaként, egyúttal az est

betetőzéseként valóban Kodály Kállai Kettőse következett. Az eddig műsorközlő *Lakner Tamás* most prof. dr. Lakner Tamás Liszt-díjas karnagyként lépett a pódiumra, és vezényelte el Kodály művét, fergeteges előadást produkálva a Pécsi Egyetemi Zenekarral és az Egyetemi Kórusral, *Gódor Erzsébet* cimbalomművésszel egyetemben.

Pécs, köszönjük ezt a sok tehetséges művészt és tanárt, no és nem utolsósorban ezt a valóban nem mindennapi zenei és pedagógiai élményt!

Kocsis Klára

A LÉLEK BÉRES-CSEPPJEI

Igényes kivitelű és tartalmú énekes könyv látta meg a napvilágot 2009-ben „**Szép magyar ének**” címmel. A kötet szerkesztője, megálmodója és életrehívója *Béres József* Luther Márton mondatát választotta alapgondolatául: „*Énekelni, ha szeretsz, nagyon boldog lehetsz, mert az ének égi jó*”. Mint azt bevallja, az énekek világában műkedvelő – hiszen egészen más a főfoglalkozása -, de énekelni nagyon szeret és ezt az örömet szeretné megosztani másokkal, különösen azért, mert úgy gondolja, a magyar dal-örökség gazdagságában kimeríthetetlen, kifejezőmódjában, lelkiségében mély és szépséges. Családjuk sokszor és sokat énekelt, maguk között, barátokkal, ünnepek alkalmából vagy csak úgy jókedvünkben. E sorok írója ugyancsak boldogan emlékezik arra, hogy az autós kirándulások, hazai és külföldi utak alkalmából sokszor az egész utat végigénekelte a család, vagy hányszor fordult elő nyári esteken, tűzrakás, szalonnasütés alkalmából, hogy órákig maradt együtt a baráti társaság és énekelt, örömmel, boldogon, népdalt, virágéneket, népies műdalt, vagy ami csak valakinek eszébe jutott. Messze vinne annak a kifejtése, hogy miért sorvadt el ez a gyönyörű szokás, miért nem tudnak a mai fiatalok – tisztelet a kivételnek – ugyanúgy énekelni, mint elődeik, vagy ha végre énekelnének, miért nem jut eszükbe a naponta hallott slágereken kívül semmi más, de ennek kifejtése nem a jelenlegi írás feladata.

Ma, amikor – hála Istennek – ismét előtérbe került a mindennapos éneklés igénye, igen fontos, hogy rendelkezésre álljon olyan gyűjtemény, amelyben mindenféle olyan ének megtalálható, amelyet szívesen énekelhetnek fiatalok és idősebbek egyaránt. Jelentek már meg korábban is dalgyűjtemények, de a különböző műfajok szerelmesei egy kiadványban nem találhatták meg kedves énekeiket. Nem véletlen, hogy a kötet 2014-ben már harmadik kiadását érte meg. A gazdag összeállítású, tematikailag különböző műfajokat képviselő gyűjtemény összeállításában kiváló szakértők vettek részt, *Dobszay László, Bereczky János és Bubnó Tamás* közreműködésével született meg a kiadvány, és csak remélni lehet, hogy eljut mindazokhoz, akikben él a vágy, hogy családi körben, baráti összejövetelek, kirándulások, egyéb alkalmak során újból megtapasztalják a közös éneklés örömét. A gyűjteményben megtalálhatóak gyermekdalok, népdalok, népies dalok és szent énekek, a fő fejezetek tovább tagolódnak, a népdalok között éppúgy megtalálhatjuk a népszokásokhoz tartozó dalokat, mint a párosító énekeket vagy a mulatódalokat, de további számtalan gyönyörű, ismert népdalt is bemutat a kiadvány. A népies dalok fejezetcím alatt megtalálhatóak azok a történelmi dalok, virágénekek és egyéb nóták, amelyeket mindig szívesen énekeltek korábban bánatban vagy örömben egyaránt. A szent énekek fejezet az összeállító számára legszebb, egyházi alkalmakhoz kapcsolódó görög, római katolikus és protestáns énekeket tartalmazza. A kötet értékét

KÖNYVISMERTETŐ

növeli, hogy a nagyon szép kottagrafikával (*Csonka Szabina Babett*) lejegyzett, kitűnően olvasható dalokhoz minden esetben magyarázat is tartozik. A népdaloknál a gyűjtő személye, a gyűjtés helye, az esetleges feldolgozások címe, az egyházi énekeknel a liturgiában elfoglalt szerepük, a műdaloknál a szerzők megjelölése, sőt alkalmanként rövid ismertetése is, és mindehhez kapcsolódóan a címek és tartalmak angol nyelvű fordítása is, így mindazok, akik nem beszélnek magyarul, de érdeklődnek a magyar énekes zene iránt, megismerhetik a kötetben közölt dalok tartalmát, eredetét. Nem véletlenül írta ajánlásnak a kötethez Tolcsvay Béla: „*Megtartani kultúránk ékes énekeit valóságos nemzetmentés, köszönet érte*”.

A nagy sikert aratott, a Szép Magyar Könyv 2009-es versenyén díjat nyert daloskönyv iránti érdeklődést tapasztalva Béres József úgy érezte, sok olyan értékes, széles érdeklődésre számot tartható ének maradt ki a könyvből, amely számára ugyanúgy kedves, és fontosnak tartaná, hogy azokat is megismerhessék az érdeklődők. Ez a belső igény hívta életre a kötet folytatását „*Szép magyar ének – II*” címmel. A kötet összeállításának tervezetéhez nagy ösztönzést kapott amikor – az első kötet révén – személyes ismeretségbe került *Kallós Zoltánnal*, megismerhette az erdélyi énekes és hangszeres előadókat, akik egy különösen vonzó és értékes zenei világot ismertettek meg vele. A táncházakba járó fiatal és idősebb nemzedékek ugyancsak számos szép népdalt ismerhettek meg, így ezekből is a számára legkedvesebbekkel bővítette tovább a kiadványt Béres József.

A 2016-ban megjelent Szép magyar ének II. kötete – megtartva az első kötet szerkesztési elveit – mindenekelőtt a népdalok gyűjteményét egészíti ki ismert és kevésbé ismert énekekkel, amelyek között most már népballadák, keservesek, rabénekek és katonadalok is megtalálhatóak a népszokásokhoz, jeles ünnepekhez kapcsolódó, párosító és egyéb népdalok mellett. Ugyancsak új, kevésbé ismert énekek egészítik ki a szent énekek és a népies dalok gyűjteményét is. A kötet szerkesztésében Dobszay László már nem tudott részt venni, de a szerző

számíthatott az első kötet szakértőire éppúgy, mint *Almási István* erdélyi népzene kutató, *Kallós Zoltán* népzene gyűjtő és *Erdélyi Zsuzsanna* néprajzkutató értő támogatására, segítségére. A második kötetben is minden dalhoz kétnyelvű magyarázó szöveg tartozik, a kötet végén az összeállító rendkívül imponáló forrásjegyzéket, felhasznált irodalomjegyzéket közöl.

Akik majd kézbeveszik bármelyik kötetet, valószínűleg örömmel fedezik fel benne azokat az énekeket, amelyeket gyermekkorukban, fiatalkorukban hallottak, és akiknek ebben nem volt részük, biztosan találnak olyat, amelyet szívesen énekelnének. Az se riasszon el senkit, ha esetleg nem tud kottát olvasni, vagy nincs a környezetében olyan valaki, aki ebben segítségére lehet (elég szomorú, hogy ezt a megállapítást Kodály országában

meg kell tenni). Bérés Józsefet ugyanez a gondolat vezette el arra a felismerésre, hogy segítséget kell adnia azoknak, akik számára nem magától értetődő az esetleges ismeretlen dal kottaképről történő éneklése. Ezért jelentette meg az első kötet valamennyi (430) énekét bemutató dupla CD album-ot 2012-ben.

A két kötet Bérés József szubjektív válogatása, hűen tükrözi az összeállító mély elkötelezettségét a magyar dal értékeinek bemutatására, gazdagságát tekintve kiválóan alkalmas arra, hogy mindenki megtalálja benne a számára érdekes, neki tetsző, remélhetőleg éneklésre csábító dalokat. A két kötet és a CD ((Akovita kiadó) nagyon szép ajándék lehet családtagok, barátok, ismerősök számára, beteljesítve ezáltal összeállítója kívánságát:

„Hiszem, hogy gazdag nemzeti zenekincsünk e darabkája minden magyar és a kultúránk iránt érdeklődő ember számára éppúgy tárháza a hasznos ismereteknek, mint forrása erőnek, jókedvnek, örömmek és szeretetnek. Kívánom, hogy minél többen megtapasztalják”.

Gerenday Ágnes

ÉLETE A MUZSIKA VOLT - BÚCSÚ BEDŐNÉ BAKKI KATALINTÓL 1944 – 2016.

Bedőné Bakki Katalin karnagy, zenetanár, Jászberény első női díszpolgára Jászberényben született 1944-ben. Zeneész családból származott, édesapja id. Bakki József is karnagy volt, ő alapította Jászberényben az állami zeneiskolát, s a Palotásy János Kórusnak az 1940-es évek elejétől ő volt vezetője. A karnagyi pálcát előbb fia, ifj. Bakki József zeneszerző vette át. Ezt követően – 1975 júliusától – Bedőné Bakki Katalin volt a karnagy, aki 1958 óta aktív tagja is volt a kórusnak. Katika édesapja és bátyja után, a magas színvonalat tartva lelkesen őrizte a zenekultúra értékeit. A karnagyi pálcát csak a halál vehette ki a kezéből.

Zenei tanulmányait Debrecenben a Kodály Zoltán Zenetanárképző Főiskolán végezte 1966-ban vadászkürt-szolfézs szakon. 2001-ben a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem ének-zenetanár és karvezető szakán diplomát szerzett.

1966-tól 2006-ig a Lehel Vezér Gimnázium, továbbá a jászberényi Kállai Éva Gimnázium, majd jogutódja a Liska József Erőszakmentes Szakközépiskola és Gimnázium ének-zenetanára volt, és karnagyaként is dolgozott több kórus élén. 1969-1985 között tanított rézfúvós hangszereket és szolfézszt a Jászberényi Palotásy János Zeneiskolában. Jóval túl a nyugdíjkorhatáron 2005-től a Terplán Zénó Műszaki és Közgazdasági Szakképző Iskolában oktatott. Jászberényben 28 éven át volt karnagya a Vasas (ma Déryné) Kórusnak is.

A zenei életben mindig tudott újat alkotni. A Magyar Rádió Kóruspódium sorozatában több jászberényi kórust is sikerrel mutatott be az 1970-es években.

Munkássága során a párt és városi vezetőkkel mindig szót értett, ami a város zenekultúrájának szempontjából fontos is

volt. Óriási dolog volt 1985-ben, hogy elérte, a vasaskórusok országos találkozója egy nagyszabású koncerttel záruljon a katolikus főtemplomban. Így Katika irányításával csendült fel a Koronázási mise Jászberényben. Ezt követően – az ő közreműködésével is – több templomi kóruskoncertet, rangos zenei eseményt is tartottak városunkban.

Alapító tagja volt a Bárdos Lajos Társaságnak, tagja a KÓTÁ-nak, és 2002-től elnökségi tagja a Pedagóguskórusok Országos Társaságának. 2011-ben Csokonai Vitéz Mihály Alkotó Díjjal jutalmazták.

Bedőné Bakki Katalin kórusügyekben országosan ismert és elismert zenei szaktekintély, aki mindig büszke volt arra, hogy Jászberényben élt és tanított. Az általa vezetett együttesek sikereit, díjait, kitüntetéseit hiánytalanul nem is lehet felsorolni, számos hazai és nemzetközi siker fémjelzi munkásságát.

Jászberény Város Önkormányzata, a Palotásy János Vegyes Kar karnagyának több évtizedes, szerteágazó zenei tevékenységéért, kiemelkedően magas színvonalú ének-zene tanári, kórusvezetői-karnagyi munkásságáért 2004-ben Pro Urbe Jászberény elismerésben részesítette, majd díszpolgári címet adományozott számára 2012-ben. Ezzel ő volt az első nő, aki a város díszpolgári elismerését megkapta.

Emlékét megőrizzük. Nyugodjék békében!

Kiss Erika

MAGYAR KARÁCSONY

Hosszú évek bizonyítják, hogy november-december hónapban megsokszorozódik az ifjúsági és felnőtt kórusok hangversenyeinek a száma. Szebbenél szebb meghívók, tartalmas igényes műsorral jelzik a kórusok tevékenységét, karvezetők gondos felkészítését.

Az ünnepi készülődés forgatagában, egyre gyakrabban formálódnak az előadások Adventi – Karácsonyi hangversennyé. Vannak iskolák ahol már kialakult hagyománya van e műfajnak. A karácsony-várás közepette örömteli amikor a szülők és rokonok zsúfolásig megtöltik a hangversenytermeket, ahol az iskola apraja-nagyja részt vesz a műsorban. Az a kivételesen szép alkalom valósulhat meg, amikor befejezésül a szülők, nagyszülők együtt énekelhetnek gyermekeikkel.

A magyar néphagyomány nagyon gazdag anyagot őrzött, meg számunkra, és zeneszerzőink hosszú évtizedek óta színesítik értékes, szép kórusművekkel e műfajt. Mégis több alkalommal azt kellett megállapítanom, hogy a kórusok szívesen merítenek műsoraikban a

nagyvilágon is jól ismert dallamokból, aminek során sajnos szűkül a hagyományos, szép magyar karácsonyi dalanyag megszólaltatása.

A sok szép hangverseny közül most közzé tenném az egyik műsort.

Mindszenty Zsuzsánna vezette **Musica Nostra** kórus hangversenyén

2016. december 10-én a Szent Imre Gimnázium díszterme zsúfolásig megtelt zeneszerető közönséggel

Elsőként: Magyar adventi karácsonyi népdalok szólaltak meg, különböző gyűjteményekből:

Budai Psalterium XV. sz.; Eperjesi Gradual; Hadikfalva-Bukovina gyűjtés. Az énekes, Somogyi Eszter volt.

A XX. századot – Kodály Zoltán: Adventi ének; és Bárdos Lajos három műve: Aranyszárnyú angyal; Magasztalja lelkem; Adjunk hálát immár – gyönyörű kórusművei képviselték szépen kidolgozott, finom előadásban. A kortárs zeneirodalmat, Tóth Péter: O magnum Mysterium; és Orbán György: 6. Mise – Kyrie, Gloria, Agnus Dei – művei reprezentálták. Ezzel igen szép összhangot teremtettek a különböző generációk zenei elképzelései között. Az elmúlt Bartók év során több ízben elhangzott a Falun –ciklus három tétele. Ez alkalommal a Nőikar a Bölcsődalt adta elő, különlegesen érett, meghatóan átélt hangulatú előadásban. Meglepetés volt Szokolay Sándor műve a: Mohácsi Betlehemes. Életerőtől duzzadó, színes világot bemutató remek zenei feldolgozás. És szinte ismeretlen! Reméljük a következő években ismét hallható lesz.

A műsor második részében a CARITAS COLLECTIO Kamarazenekar foglalt helyet a színpadon. Közreműködött: Székér Bernadett, Keszera Éva, Matuz Gergely, Fülep Márk, és szoprán szólista, Szemkeő Martin Orsolya. Művészeti vezető: Somogyvári Ákos, koncertmester: Varsányi Erika. Esterházy: Harmonia caelestis művéből adtak elő részleteket. E gazdag gyűjtemény tételeit egyre gyakrabban hallhatjuk együtteseink műsorában. Ám a különböző tételek kiválasztása érzékeny zenei impulzust igényel. Ez alkalommal nagyon változatos, harmonikus összeállítást hallottunk kiváló előadásban.

Befejezésül a közönség boldogan énekelte a jól ismert magyar karácsonyi dalokat.

Ez a hangverseny – úgy is mondhatnánk példamutató volt. – Az ELTE tanára dr. Mindszenty Zsuzsánna jól érzékelte, hogy szükség van a „repertoár bővítésre”. A hangversenyt követően néhány napra már a CD is megjelent, amelyet a helyszínen készített Osváth Zoltán. Reméljük minél többen megismerik jelenlegi tanárok, karvezetők, és a jövő zenészei, és bátran válogatnak a gazdag zenei kínálatban, gondolatban pedig már készülnek a 2017-es ünnepi eseményekre.

A hallgatóság nevében köszönjük az elhangzott Karácsonyi hangverseny zenei élményét!

Márkusné Natter-Nád Klára

KODÁLY ZOLTÁNRA EMLÉKEZTEK SZEKSZÁRDON

A Szekszárdi Gárdonyi Zoltán Református Együttes immár hagyományosan minden év decemberében megemlékezik a nagy zeneköltő, zeneszerző, zenepedagógus születésének évfordulójáról. Ez a dátum a „Magyar Kórusok Napja” is. A 2016. évben különös jelentőségűvé vált a kiváló muzsikusszületésének 134. évfordulója.

Az ünnepi hangversenyre a tolnai megyeszékhelyen a Művészetek Házában került sor.

A meghívott kórusokat Csillagné Szánthó Polixéna, az Önkormányzat Humán Bizottságának elnöke köszöntötte.

A koncert alaphangulatát a Szekszárdi Gárdonyi Zoltán Református Együttes Kodály: Szép könyörgés című művével adta meg Naszladi Judit vezényletével.

Áhítatot tartott Berkesi Gábor Budapest-Pozsonyi Úti lelkipásztor. A bensőséges hangulatú hangversenyen közreműködött a **Budapest-Pozsonyi Úti Református Gyülekezet Hálaadás Kórusa**. Vezényelt Berkesi Boglárka.

Szép énekével emelte az est fényét a **Pécsváradi Női Kamarakórus**. Vezényelt: **Dr. Kutnyánszky Csaba** egyetemi tanár, a Zeneakadémia oktatási rektorhelyettese.

Nagy sikert aratott a Gárdonyi Kórus előadásában megszólaló 42. zsoltár feldolgozása Tillai Aurél Kossuth-díjas zeneszerző alkotása. A szívet melengető zsoltárt a kórus tagjaiból alakított szóló tercett tette még bensőségesebbé. Énekeltek: **Steiner Gáborné** (szoprán), **Árki Inez** (mezzoszoprán), **Varga Tiborné** (alt). Kísért a **Streicher-Szabó Dóra Karola** vezette vonósnégyes és **Lozsányi Tamás** orgonaművész.

A műsort színesítette **Ágostonné Béres Kornélia** fuvolajátéka, aki Albinoni: Adagio című ismert és népszerű művét játszotta orgonakísérettel.

A nagyszerű teltház hangverseny zárásaként az énekkarok előadásában Kodály: A 114. genfi zsoltár című hangzott el **Kutnyánszky Csaba** vezényletével.

Lemle Zoltán

lelkipásztor, a kórus elnöke

XXI. KODÁLY ZOLTÁN NEMZETKÖZI GYERMEKKÓRUS FESZTIVÁL

Komló, 2017. június 23-25.

MEGHÍVÓ

Komló városa szeretettel meghívja Európa kórusait a XXI. Kodály Zoltán Nemzetközi Gyermekkorús Fesztiválra
Komló, 2017. június 23-25.

ÉNEKELJÜNK – JÁTSSZUNK – MOZDULJUNK EGYÜTT

ZSÚRI

Silvère van Lieshout az Academy of Vocal Arts igazgatója és művészeti vezetője, Hága (NL)

Kurt Bikkembergs karnagy, zeneszerző, LUCA-Arts campus Lemmens Institute professzora, Leuven (B)

Kabdebó Sándor DLA, az Esterházy Károly Főiskola adjunktusa, a Prelude Vegyeskar karnagya, az Artisjus Zenei Alapítvány díjazottja (a zenei oktatásban végzett kiemelkedő munkájáért), Eger (HU)

Lakner Tamás DLA, Liszt-díjas karnagy, a Bartók Béla Férfikar karnagya, PTE Művészeti Karának dékánja, a KÓTA műv. biz.tagja, Pécs (HU),

A FESZTIVÁL MŰVÉSZETI VEZETŐJE

Szabó Dénes Kossuth- és Liszt-díjas karnagy, a Cantemus gyermekkorús és a Pro Musica leánykar vezetője, a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Karának adjunktusa, Nyíregyháza (HU) a zsűri elnöke

A RÉSZVÉTEL FELTÉTELEI

Jelentkezhetnek nagykórusok és kiskórusok.

A kórustagok korhatára: nagykórusok 10-16, kiskórusok 7-11 éves életkor

Megengedett kóruslétszám 40 fő (kísérőkkel együtt, felnőtt kísérők száma max. 5 fő).

Kötelező nevezési díj külföldi kórusoknak 10 EUR/fő, magyar kórusoknak 2000 Ft/fő.

A nevezési díj ellenében a résztvevők teljes ellátást kapnak.

A jelentkezéshez egy rövid bemutatkozó videót kérünk!

KATEGÓRIÁK

A műsorban maximum két kórusműnél megengedett a zongora- vagy hangszeres kíséret.

I. KISKÓRUS KATEGÓRIA

Kötelező 1 énekes népi gyermekjáték, amely lehet feldolgozás vagy mozgásos játék.

II. NAGYKÓRUS KATEGÓRIA

Kötelező 1 Kodály – mű és 1 kortárs vagy XX. századi kórusmű éneklése.

A versenyprogramot két helyszínen bonyolítjuk le:

KONCERT A HANGVERSENYTEREMBEN

A műsoridő maximum 15 perc, a műsorban a világi egy- és többszólamú kórusirodalom gyermekek számára írt darabjai szerepelhetnek.

TEPLOMI HANGVERSENY

A kórusok a nemzeti és egyetemes egyházzenei kórusirodalomból válogathatják a templomi térbe illő, maximum 15 perces programjukat. A kórusok nevezhetnek egyik vagy mindkét hangverseny programra, összesen max. 15 perc műsoridő keretben.

SZAKMAI PROGRAMOK

A kórusvezetők és szakmai érdeklődők számára a Kodály-módszer 21. századi jeles továbbvivői mutatják be a mozgás, a játék szerepét az éneklésben, zenetanításban. -

Fenyvesi Márk - Pálosi István **Art of Movement** (Mozdulatművészet)

Fleck Erika - **Színek - formák - hangok – mozdulatok**

Sándor Ildikó - **Éneklő testünk - népi játékok mai alkalmazása**

KÍSÉRŐPROGRAMOK

- A fesztivál kísérőprogramjai Kodály Zoltán szellemiségére épülnek, melyben a vendégkórusok is szerepelnek. A fesztivált közös, zenés felvonulással kezdjük Komló város főutcáján, majd Komló Város Polgármestere köszönti az érkezőket, és egy „Nagy égi hangversennyel” nyitjuk meg a fesztivált.
- Az első este utcazenészek szórakoztatják a résztvevőket. Minden este hangulatos közös éneklésen vehetnek részt a kórusok és a közönség.
- A szombat estét a közös európai hagyományokban gyökerező Szent Iván éji tűzgrás néptáncos-népzenei programja teszi változatossá.
- Vasárnap kézműves hagyományok és vásár, majd a gálaműsort követő forró hangulatú koncert, közös éneklés és izgalmas látványosság zárja a programsorozatot.

ÖSSZKARI SZÁM A záróhangversenyen közösen énekeljük Kodály-Berzsenyi: A Magyarokhoz című kánonját. Kérjük a kórusokat, hogy ezt is tanulják meg. (A külföldi kórusok a kánon utolsó belépő szólama, csak a mű első részét és a befejező részt - Coda - éneklik.)

A jelentkezés elfogadását követően kérjük elküldeni a 15 perces műsort. Ebben fel kell tüntetni a zeneszerző születési és halálévi évét is. Amennyiben a mű szövege más szerző műve, kérjük ezt is feltüntetni! A műsoridőt műsorszámonként kérjük megadni, valamint kérjük elküldeni a művek kottáját (elektronikusan is megfelelő).

Kérjük a rövid (max. 3 perc) bemutatkozó videót *.avi *.mov, *.mkv, *.ogg, *.mp4 vagy *.mpg formátumban elküldeni, vagy valamelyik videomegosztó oldalra feltölteni.

A FESZTIVÁL DÍJAI (A zsűri ítéli oda, a közönségdíjról a nézők szavaznak)

FESTIVÁL NAGYDÍJ a legjobb kórusnak; KATEGÓRIÁNKÉNT GYŐZTES KÓRUS DÍJA;
KÖZÖNSÉGDÍJ;

KÜLÖNDÍJAK A NÉPI JÁTÉK LEGJOBB ELŐADÁSÁÉRT; KODÁLY-MŰ LEGJOBB ELŐADÁSÁÉRT;
KODÁLY-MŰ LEGJOBB KÜLFÖLDI ELŐADÁSÁÉRT;
KORTÁRS, VAGY XX. SZÁZADI KÓRUSMŰ LEGJOBB ELŐADÁSÁÉRT;
LEGJOBB MŰSORVÁLASZTÁSÉRT; LEGSZEBB KÓRUSHANGZÁSÉRT;

CÍMÜNK: Kodály Zoltán Nemzetközi Gyermekkórus Fesztivál - Horváth Éva fesztiváltitkár

7300 Komló, 48-as tér 1.

Telefon/fax: +36-72-482-196,

E-mail: horvath.eva@khszinhas.hu

Honlap: <http://korusfesztival.khszinhas.hu>

Deáky Péter - szervező

72/482-196 * 72/581-029 * 30/501-1821

deaky.peter@khszinhas.hu